В НОМЕРЕ:

4 Отбасы тәрбиесі

9 Тайм-менеджмент

10 Как провести лето с пользой

ГАЗЕТА ПАВЛОДАРСКОЙ ОБЛАСТНОЙ ДЕТСКО-ЮНОШЕСКОЙ ОРГАНИЗАЦИИ

Твой Мир

сенің әлемің

№№9-10
(390-391)
от 31 мая
2023 года

Халықаралық балаларды қорғау күні құтты болсын!

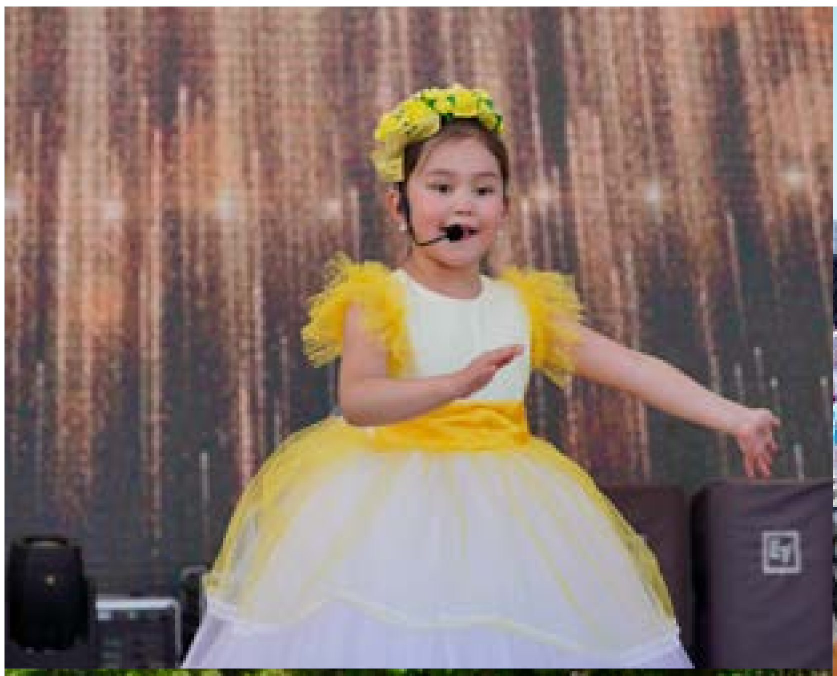

Твой Мир
сенің әлемің
№№9-10
(390-391)
от 31 мая
2023 года

Победители из г.Аксу

Эти юные акробаты - воспитанники кружка по акробатике студии «Грация» Детского Дома Творчества. В апреле текущего года они представили Павлодарскую область, а именно наш родной город Аксу на международном конкурсе-фестивале «TURKESTAN FEST», который проходил в Туркестане. В конкурсе приняли участие многочисленные хореографические коллективы с разных городов. Жюри конкурса оценило северо-казахстанских танцоров по достоинству, отметив технику исполнения, хореографию, артистизм. Юные акробаты под чутким руководством тренера Ярополовой Ирины Николаевны пополнили копилку достижений. Они представили 3 номера и покорили жюри. В результате - 1 гран-при, первое и третье места. Руководителю была вручена именная статуэтка «Лучший педагог» и денежный сертификат.

Для самих же юных артистов этот конкурс-фестиваль стал ярким событием и принес много впечатлений и опыта. Ежедневные тренировки, преодоление трудностей и радость побед. Танец для каждого участника этого ансамбля - жизнь. Дети посещают кружок около трех лет. Некоторые из танцоров начали познавать искусство танца с самых малых лет. Например, Александрова Ангелина танцует уже пятый год. «Каждый конкурс заряжает на новые достижения»,- говорит девочка.

В копилке - немало побед как на международных, так и на республиканских конкурсах. В мае ансамбль представит отчетный концерт. А пока - тренировки.

Мы, родители воспитанников ДДТ выражаем педагогам глубокую благодарность за наших детей, за вклад в их развитие и достижение успехов. Желаем нашему тренеру Ярополовой Ирине Николаевне творческих побед!

С уважением, родители студии «Грация»

Кролики и выпечка

У нас в семье занимаются выпечкой мама, папа и я. Обычно тесто делает мама, папа любит запекать в духовке. А я вот люблю печь торты (бисквиты) и кексы. Я больше всего люблю украшать торт и смешивать ингредиенты. Когда я украсил торт, он немного постоит, пропитается, (так говорит мама) а потом мы всей семьёй пьем чай.

Обычно мы печем по воскресеньям. У меня два хобби - кролики и выпечка. А ещё я хорошо делаю вареники, пельмени, манты, помогаю маме печь пирожки. У меня это хорошо получается.

На завтрак готовлю омлет и кормлю младшую сестру Аню. Аня с радостью ходит в садик.

А вот кролики мои живут в сарае. У них большие клетки. Я кормлю кроликов, воду наливаю, траву приношу.

Вот такие мои увлечения.

Сережа Лэсь,4 б класс Павловская СОШ Успенский район

Мой любимый Том

Я считаю, в каждом сельском доме должен быть кот или кошка. А почему? Потому что они домашние талисманы.

В нашем доме тоже есть коты. Их два. Они мои любимые животные.

Я расскажу Вам про своего любимца. Мой кот Том появился 3 года назад. Сейчас это красивый черный котик.

Котик любит людей. Если кто-то грустит, Том придет и будет ласкаться, чтобы перевести настроение на себя. Он у нас добрый. Любит, чтобы его гладили. А вот спать и отдыхать Том будет, лёжа на хозяине, или пойдет спать на пледе на диване.

Когда Тому ставят еду, он ласкает ноги того, кто его кормит. Когда Том просится в дом, то стучит лапой по двери.

Том любит бегать за верёвочкой, ловит мышей. Ест сухой корм.

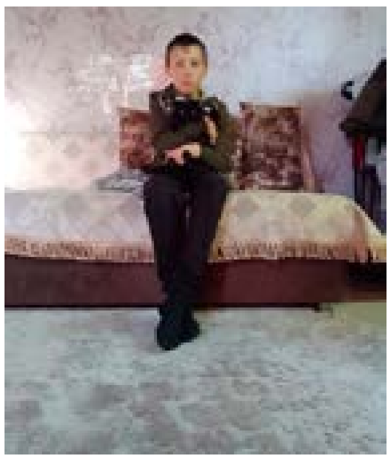

Зимой Том откопал в снегу птицу и принес домой. И это было настоящее чудо. Птица до сих пор жива.

Вот такой интересный наш Том. Мы его очень любим.

Артем Гуляев, 7 б класс Павловская СОШ Успенский район

Моя любимая школа

Школа занимает особую роль в жизни каждого ученика. Мы здесь учимся, развиваемся. Каждое утро нас встречает классный руководитель. Она учит нас дружить, помогать друг другу, быть добрыми.

Я учусь в средней общеобразовательной школе имени Мухтара Ауэзова. В этом году я заканчиваю 4 класс. Мне не хочется прощаться со своей учительницей Рахимбековой Айсулу Толеухановной. Я пришел к ней во 2 классе и сразу подружился со всеми одноклассниками. Наш класс очень дружный. Каждый ученик моего класса талантливый и умный. Мы стараемся принимать участие в каждом мероприятии нашей любимой школы, и я не пропускаю соревнования по тоғызқұмалақ. За каждым достижением ученика стоит огромная поддержка учителя. За мои достижения в учебе и в спорте меня определили в Аллею звезд нашей школы.

Моя школа очень красивая. Она большая и светлая. Вокруг школы высажено много разных деревьев. Во дворе школы установлены скамейки и детские площадки.

У нас светлые и современные кабинеты. А еще есть библиотека, в которой собраны самые разные книги на любой вкус. Атмосфера школы обеспечивает отличный настрой на учебу. А мое самое любимое место - это столовая. Там всегда самые свежие и вкусные булочки. После уроков мы бежим к воротам, где нас всегда ждут наши родители.

Мне очень нравится учиться и проводить время в школе. Ведь каждый день проведенный здесь, это новые знания и какое-нибудь приключение. Я очень рад, что являюсь учеником именно этой школы.

Беркут Мирас, 4 «В» класс СОШ им.М.Ауэзова

Газета Павлодарской областной детско-юношеской организации
Твой Мир
сенің әлемің
№№9-10
(390-391)
от 31 мая
2023 года

Танец - духовный вестник мира

В день единства мы вспоминаем о том, что благополучие, спокойствие и порядок в нашей стране зависят от всех народов, всех культур, даже самых малых. Дружба между народами и их сплоченность – это залог единства страны. День единства народов Казахстана стал замечательной традицией нашего многонационального народа, символом мира и согласия.

27 апреля учащиеся 5-7 классов собрались в празднично украшенном актовом зале школы на фестивале, проводимом в рамках Международного дня танцев и посвященном Дню единства народа Казахстана. Готовясь к фестивалю, каждый класс собирал информацию о культуре выбранных ими народов, проживающих на территории Республики Казахстан, и подготовил национальный танец. Это праздник дружбы, понимания и согласия, которые так необходимы для мирной жизни в стране, где проживают более 130 наций и народностей. Концертная программа открылась греческим танцем «Греческие мелодии» в исполнении танцевальной группы 5 «А» класса. Татарский танец в исполнении девочек 5 «Б» класса глубоко раскрыл суть праздника и показал яркие краски нерушимой дружбы казахстанцев. Затем с поздравлениями выступили азербайджанцы со своим зажигательным танцем в исполнении 6 «А» класса. В ходе праздничной встречи задушевными молдавскими мелодиями порадовали зрителей учащиеся 6 «Б» класса. С еврейским танцем «Хава нагива» они создали хорошее весеннее настроение. Учащиеся 7 «А» показали польский танец «Кроковяк», а учащиеся 7«В» класса - танец узбекского народа. Особый тандем красоты и таланта произвел русский народный танец «Сударушки», подготовленный учениками 7 «Б» класса.

Яркая палитра народных композиций на сцене сменялась современными мелодиями. Красота, да и только! Сколько фантазии, выдумки, находчивости у танцоров! Увидев на сцене такое произведение искусства, публика скандировала: «Браво!». Общая концепция фестиваля: танец - это посол мира, духовный вестник, сплачивающий народы Казахстана. Пусть и дальше процветает наша родина, в которой сплоченность, мир, дружба, толерантность и согласие всегда являлись основой благополучия и процветания нашего государства.

Утюпова Шнар Егимбаевна,
учитель истории
Мичуринской СОШ

День Единства народа Казахстана

В Мичуринской школе прошел праздничный концерт, посвященный Дню единства народа Казахстана. Ответственными за проведение мероприятия были классные руководители 4 классов Исабаева Л.Х. и Рыбалко А.И. Учащиеся начальной школы были все в разных национальных костюмах. Мероприятие открылось исполнением учащимися 3 «Б» класса стихотворений о мире и единстве народов. Учащиеся 1 «Б» класса исполнили песню «Родина», под единым шаныраком они показали многонациональный Казахстан. Праздник продолжили учащиеся 2 «А» класса с танцем «Полька». Учащиеся 2 «Б» класса подготовили казахский танец, следом вышли зажигательные узбечки 3 «А» класса, которые покорили сердца зрителей. Ярко выступили девочки 2 «А» класса, которые танцевали японский танец. А вот изюминкой нашего концерта стали учащиеся 4 «А» класса, которые не просто станцевали индийский танец, а инсценировали его. Завершили концерт учащиеся 4 классов песней «Туған жер». Концерт прошел на отлично, все хорошо подготовились! Спасибо всем учителям начальной школы!

Рыбалко Анжелика,
учитель
начальных классов

Мы всегда в строю

В Пресновской СОШ Павлодарского района прошел смотр песни и строя. Мероприятие направлено на воспитание чувства гражданственности и патриотизма, военно-патриотическое воспитание молодежи. Строевое обучение дисциплинирует, вырабатывает исполнительность, собранность, опрятность и строевую выправку, имеет важное значение для подготовки учащихся старших классов к службе в ВС РК.

Смотр прошел на свежем воздухе. Командирами отрядов были назначены старшеклассники. Каждый класс демонстрировал свои навыки и умения прохождения строевым шагом, прохождение с песней, выполнение строевых команд. Подготовку и общее руководство смотра осуществлял преподаватель-организатор НВТП Лучкин Леонид Леонидович. Главными судьями выступили библиотекарь села Омарова Марьям Алимовна, директор школы Ташенова Гапура Идрисовна.

Основными критериями оценки участников были: внешний вид, дисциплина строя, четкость и правильность подачи и выполнения команд, качество исполнения песни.

По окончании смотра объявили результаты. Командиров отрядов и всех участников поблагодарили за службу.

Лучкин Леонид Леонидович,
преподаватель-организатор
НВТП

Факельное шествие

Понедельник. 8 Мая. Вечер. Сегодня состоится Факельное шествие. Мы с дядей, красивые и нарядные, пошли на Факельное шествие. Есть такая традиция - 8 Мая зажигать Огонь славы возле памятника погибшим односельчанам. Традиция красивая, многолетняя

Пришли мы рано, 20.10 минут, хотя всех пригласили на половину девятого вечера. Стали подходить взрослые и дети. Учитель НВТП Королев Ю.Г. построил нас возле Дома культуры. В руках были свечки. Я принесла с собой свечку, которую положила в бутылку, а на дно бутылки положила соль. У кого-то был рис. Чтобы сгоревший воск не стал коптить в бутылке.

Факельное шествие. Мы прошли от клуба до обелиска. А потом была Минута молчания. Бакулина Л.В. и Темирканова Аделия спели военные песни. Огонь славы зажёг односельчанин Донец В.В. Звучали слова ведущей Орумбаевой Б Т. Они так и брали за душу.

Обещали салют в 22.00 часа. Но прозвучал салют раньше. За клубом поднимались вверх фейерверки. Было очень красиво. Спонсор салюта – отец многодетной семьи, руководитель КХ «Степанищев» - Степанищев Е.Ж. Спасибо Евгению Жориковичу за салют, за нашу радость. Потом мы фотографировались.

Настроение было хорошее, приподнятое.

На Факельное шествие пришли взрослые, дети, школьники, студенты. Мероприятие прошло интересно.

Ясмин Жұмабай, 7 а класс
Павловская СОШ
Успенский район

Мы помним, мы гордимся!

Много мероприятий в рамках месячника по патриотическому воспитанию прошло в Пресновской школе с 9 апреля по 9 мая. Классные часы, викторины, конкурсы чтецов, смотры стоя и песни, конкурс песен военных лет, конкурсы рисунков. Дети принимали активное участие во всех мероприятиях.

9 мая состоялась торжественная церемония возложения венков к памятнику погибших войнов. Жители села, учителя и учащиеся школы почтили память павших минутой молчания, отдали дань уважения погибшим на фронте землякам. Учащиеся 1-8 классов исполнили праздничный флешмоб, посвященный Дню Победы. Старшеклассники изготовили и возложили венок, а также несли караульную службу у памятника.

На празднике присутствовали труженики тыла Полхович М.П. и ветеран педагогического труда Осипов А.Д. Неожиданностью стало прибытии гвардии казаков из села Песчаное, чтобы отдать должное героям войны села Пресное (бывший Авангард) и почтить их память.

Для жителей села это не только праздничный день, но еще и день памяти, глубокого уважения и благодарности всем, кто приближал Великую Победу.

Потанина Лариса Павловна,
ЗДВР Пресновсой СОШ

Газета Павлодарской областной детско-юношеской организации
Твой Мир
сенің әлемің

№№9-10
(390-391)
от 31 мая
2023 года

Әжем – мейірім шуағым

Отбасымызда ең қадірлі жанымыз - 6 баласы, 11 немересі бар, 72 жасқа келген Күнсулу әжем. Әжем -ұлттық киімнің түр-түрін сәндеп киетін жан. Бір отбасының ғана емес, әулеттің ұйытқысы, ағайын арасындағы ауыз бірлігін сақтап,әр кезде үлкен-кішіге қамқорлық танытып,ақыл-кеңесін беріп отырады.Демалыс уақытында қалаға ұзақ уақыт бойы бармай қалсам,әжемнің ыстық бауырсақтары мен айналайын деп еркелетіп,елжіреп маңдайымнан сипағанын қатты сағынып отырамын. Әжем әрдайым кез келген жанға қол ұшын соза біледі. Ал маған «қолыңнан келген көмегіңді аяма», «біреуге жақсылық жасау-сауапты іс» деп ақыл-кеңесін үнемі құлағыма құйып отырады. Ал әжемнің айтатын ертегілері мүлдем ерекше, ұйып тыңдай бергің келеді... Қиял қанатыңа мініп алып, құс болып көкке де ұшасың, көк теңіздің ортасын да кешесің, асқар таудың мұз шыңын да басасың.... Осындай сегіз қырлы, бір сырлы әжемді мақтаныш тұтамын.

Кулышев Диас
5 сынып оқушысы
№33 жалпы орта білім беру мектебі
Ленин кенті

«Нағыз әже қайда?» әңгімесінен туған ой...

Мен 5-ші сынып оқушысымын. Біз қазақ әдебиеті пәнінен Нұрдаулет Ақыштың «Нағыз әже қайда ?» әңгімесін оқыған кезде мен әжем туралы ойлап, терең ойға шомып кеттім... Әжем-үнемі ұлттық киім киіп, ертегінің, әңгіменің майын тамызатын жан. Әжемнің аты – Орынбасар, жас кезінде құрылыста сылақшы болып отыз жыл жұмыс істеген, одан кейін наубайханашы, күні-түні нан пісіріп еңбек ете жүріп, төрт баласын тәрбиелеп,үлкен азамат қылып өсірген. Бүгінде әжем - сегіз немеренің ортасында отырған зейнеткер жан. Шаңырағымыздағы аяулы әжемізді бәріміз сыйлаймыз, айтқанын екі етпейміз. Сонымен қатар әжемнің қолы шебер-ақ, нағыз сегіз қырлы жан. Әртүрлі жейде, қалпақ, шұлық тоқып қана қоймай, біздерге үйретеді. Қолы бос уақытында гүл отырғызып, үйдің іші -сыртын жайнатып қояды, әрине әрқашан қасында томпаңдап біз жүреміз... Осындай әжемізден тәлім-тәрбиенің нәрін, мейірімнің шуағымен сусындап жатқан отбасымыздың әрбір жанның нағыз бақыттың иесі деп айтуға болады. Мен әжеммен мақтанамын!

Зейнова Айзара
5 сынып оқушысы
№33 жалпы орта білім беру мектебі Ленин кенті

Отбасы тәрбиесі

Отбасы - адамзат қоғамының шағын бейнесі. «Ал, қазақ, ел болам десең, бесігіңді түзе», - деп ұлы Мұхтар Әуезов айтқандай,бала тәрбиесінің негізі отбасынан басталады. Ұлттық әдеп, мінез - құлық балаға ананың ақ сүтімен бойына там-тұмдап,қорғасындай балқытып сіңеді. Ата - ананың тәлімі мен өнегесінен ештеңе теңесе алмайды. «Балапан ұяда не көрсе, ұшқанда соны іледі» — дегендей, есі кіріп, тілі шыға бастасымен ақ әр қазағымның қара шаңырағында баланы байсалды, ұғымпаз, тіл алғыш етіп тәрбиелейтіні сөзсіз. Әр адамға өзінің отбасынан қымбат ештеңе жоқ. Өз отбасым туралы айта кетсем, олар- мейірімді және бір-біріне көмек қолын созуға әрқашан дайын жандар.

«Ата – асқар тау, ана- бауырындағы бұлақ, бала - жағасындағы құрақ» демекші, әкем отбасымның тірегі,анам баласы үшін түн ұйқысын төрт бөлген мейірімді жан,ал ағаларым болса қамалдай қорғаным. Әрбір мен секілді жас жеткіншек өмірдің дұрысы мен бұрысын, жақсы мен жаманның арасын пайымдай алу үшін , күнделікті ата-ананың іс –әрекетінен өнеге,үлгі алып, отбасындағы сыйласымдылық пен бір-біріне деген сүйіспеншілік,құрметтің куәсі болуы керек. Халқымның сөзбен айтып емес,қыл қобыздың шегіндей сызылтып тарта білген тәрбиесінің қайнар көзі де отбасында. Әкенің қабағынан, ананың мейірімінен өнеге алып жатқанымен мен үшін бақыт.

Қабдырова Толғанай
6 сынып оқушысы
№ 33 жалпы орта білім беру мектебі Ленин кенті

Отбасым- жан шуағым

Шаңырақ-адамның қорғаны,
Әке- асқар тау панасы.
Ана-мейірім шуағы,
Бала- үйдің шамшырағы.

Адамға ең қымбат қазына-
отбасы,
Мәңгілік байлық- нағыз
татулық.
Сәби күлкісі сылдырлап,
Шаңыраққа толсын ұрпақтар.

Бердихожаұлы Рамазан
6 сынып оқушысы
№33 ЖОББМ
Ленин кенті

Отбасым - алтын діңгегім

Әрбір жанның отбасы бар. Отбасы-сыйластық, жарастық, татулық орнаған орта. Ал отбасының басты қазығы, қуанышы бала. Мен өзімнің жанұяммен мақтанамын. Себебі, қара шаңырағымызда ақыл айтар ақ кимешекті әжем, асқар

тау әкем, үлгі тұтар анам, сонымнан томпаңдап ерген Аңсар есімді тәп-тәтті, кішкентай болса да ақылы таудай бауырым бар. Ата-анам-еңбекқор жандар. Мен үнемі анама қолғабыс етіп ас үй жағын дөңгелетсем, ал інім әкемнен түз шаруасының қыр-сырын үйренеді. Біздің отбасымызға өзімізге ғана тән кішкентай салт-дәстүріміз де бар. Туған күнде немесе жарыстарда жетістіктерге жетсек, ақ дастарханымызды шын пейілмен жайып, ағайын-тустарды қуанышқа ортақ қыламыз. Бұл туған-туыстардың бір-біріне татулығын, қамқорлығын, сүйіспеншілігін шындай түсетіні сөзсіз. Кей отбасыларында әжесі немересімен, анасы қызымен, әкесі ұлымен сырласып, ақыл айтпайды... Ал бізде бәрі керісінше, мен анаммен сырласып ақылын тыңдап жатқанда, әкем бауырыма жаман мен жақсыны, үлкенді сыйлау, кішіге қамқорлық көрсету секілді тәлім- тәрбиелік маңызы бар әңгімелер айтады. Әжем құрақ көрпе сырып, тоқыма тоқып, ыңылдап әнің де айтып қойып,бізге мейірімді жүзімен сүйсіне қарап отырады. Міне, әр шаңырақтың бақыты деген осы емес деп кім айта алады... Қолда бар алтында қадірлеп, отбасын бағалай білейік!

Нұрмағамбет Лунара
6 сынып оқушысы
№33 жалпы орта білім беру мектебі
Ленин кенті

ОТБАСЫ ТӘРБИЕСІ

Газета Павлодарской областной детско-юношеской организации
Твой Мир
сенің әлемің
№№9-10
(390-391)
от 31 мая
2023 года

МЕКТЕП ТЫНЫСЫ

«Қош бол, бастауыш»

Бастауыш сынып – мектеп қабырғасындағы жылдардың бастамасы. Бұл уақыт отбасы мен ата-анасынан алғаш жырақтап, өзге ортаға сіңісуіне ыңғай танытатын кезі. Әлі ештенені толық түсінбей, еркелігі басылмай, көзі жәутеңдеп апайының әр сөзін мұқият тыңдап отыратын балғын балапан шақ. Уақыт өте апай қолға қалам ұстатып, әріп пен сандарды жаттатқызып, оқу мен ілімге деген қызығушылықты арттырады.

Бұл оқу тамақ болар қарны ашқанда,
Жол табар қараңғыда адасқанда .
Мал озбас біле білсең білім озар,
Ақыры керек болар бір сасқанда – деп Міржақып ақын айтпақшы , тарыдай болып кіріп, ақыл ойлары толысып, оң мен солын танып жақсы мен жаманды айыра білуді үйренген шәкірттеріміздің ұйымдастыруымен өткізілгелі отырған « Қош бол, бастауыш» мерекесі Кеңес негізгі мектебінде де аталып өтті.

Бүгінгі күн ерекше күн. Оның ерекшелігі сол, осыдан 4 жыл бұрын мектеп табалдырығын жүрексіне аттаған балалар білімнің негізі болатын бастауышта оқып, білім алып, қанаттарын қатайтып бастауыш сыныппен қоштасқалы отыр. Бастауышта алған білімдері мен бар өнерлерін ортаға салған бүлдіршіндеріміз өз ұстаздары мен ата-аналарына да өз алғыстарын білдіріп, өлең жолдарын арнады. Бастауышпен қоштасқалы отырған оқуда үздік, мектеп белсінділері жан-жақты оқушыларымызға алдағы қадамдары сәтті юолып әрқашан биіктерден көріне беруге тілектеспіз.

Нурзат Бауыржанқызы
Кеңес негізгі мектебі
Бастауыш сынып мұғалімі

Кітап-баға жетпес мұра

Кітап- алтын қазына. Әр оқушы үшін кітап оқу сөздік қорды байытып, жаңа заттарды үйренуге мол мүмкіндік береді. “Күш-білімде, білім-кітапта” деген сөз бекер айтылмаған. Менің ойымша, кітап оқыған адам өте білімді әрі биік белестерге жете алатын тұлға ретінде танылады.

Осы орайда, оқушылардың әлеуетін ашу аясында біздің мектебіміз “Оқуға құштар” атты жобаны ұйымдастырды. Мектеп қабырғаларында әр апта сайын кітап оқуға арнайы уақыт бөлінеді. Осы жоба арқасында мен “Үш аю”, “Шұбар тауық”, “Түлкі бике мен қасқыр”, “Маугли”, “Қызыл телпек” сияқты кітаптарды оқып шықтым. Бұл ертегілер болғасын менің сөздік қорымды және қиялымды дамытады. Әртүрлі танымал авторлар еңбектерінде қызықты әңгімелерді қосу арқылы оқуды тартымды етеді. Соның арқасында әсіресе балалар ақ пен қараны ажыратып, жақсы заттарға үйренеді.

Негізінен өзімнің тәжірибем бойынша кітап оқуды жақсы әдетке айналдыру керек. Осындай әдетті ұстанатын адамдардың болашағы ашық әрі зор болады. Күнделікті кітап оқу менің керекті ақпаратты тез түсініп, жадымды жақсартады. Сонымен қатар мағынасы терең кітаптар адамның ішкі жан дүниесін аша отырып, өмірге басқа көзқараспен қарауға итермелейді.

Кітаптың берер тәрбиесі де көп. Достық, қайырымдылық және т.б тақырыптарға назар аудартып, адамдардың өмірлік тәрбиесіне арқау болып, ақыл-кеңес береді. Осылайша, адамдардың дүниетанымы кеңейеді. Кітаптардың пайдасы мол екені сөзсіз. Сондықтан да әр адам осындай әдетті бойларына сіңіру керектігін жөн көремін.

Дауленов Муслим
«Мәшһүр Жүсіп атындағы жалпы орта білім беру мектебі»
1 «Ә» сынып оқушысы

« Қош бол, даярлық»

Мектебімізде «Қош бол, даярлық» атты мерекелік іс-шара өткізілді. Мектепалды даярлық сыныбының жыл бойы алған білімінің,үйренген жұмыстарының нәтижесін көрсету,балалардың сөздік қорын,тілін,ой өрісін, кеңейтіп дамытумен бірге оларды Отансүйгіштікке, бауырмалдыққа, ұйымшылдыққа тәрбиелеу болды. Мерекелік іс-шара барысында бүлдіршіндер өз білімдері мен өнерлерін ортаға салып келген ата-аналары мен ұстаздарына керемет көңіл сылады. Қыркүйек айында мектеп табалдырығын аттап 1-сыныпқа қадам басқалы тұрған кішкентай бүлдіршіндерімізге тәрбиешілері болашақта сәтсапар тілеп, сабақтарын жақсы оқып үлгілі оқушы болуды тіледі.

Мадине Азира
Даярлық топ тәрбиешісі
Кеңес негізгі мектебі

Менің қос батырым

Мен майдангер шөбересімін, бақытты баламын. Менің отбасымда әкем мен анам, ағам және бауырым, мектепте достарым бар. Биылғы Ұлы Жеңістің 78 жылдығын ауыл ішіндегі Ұлы Отан соғысының ескерткішінің алдында қуанышпен қарсы алдым. Себебі жеңіске біздің аталарымыз бен апаларымыз өз үлестерін қосқан. Соғыс, майдан деген ауыр сөздерді тек теледидардан және әкем айтқан кезде ғана білдім. Менің елімде кейбір мемлекеттер сияқты соғыс болып жатқан жоқ. Кейде көшеде медальдарын тағып жүрген аталар мен әжелерді көргенде қызыға да таң қалып қарайтыным рас. 1941-1945 жылдары КСРО деген алып елге гитлершілер бастаған неміс армиясының шабуылдағанын да өсе келе түсініп келемін. Осы соғыста қара ниетті гитлершілер жеңіліп, әділдік пен жақсылық жеңіске жеткен. Майдан, соғыс дегеннің адамдарға және жанжануарларға тигізетін қасіреті көп. Өйткені соғыста адамдарға оқ тиіп жараланады, балалар әке-анасыз жетім қалады және улы оқтар табиғатты бүлдіреді. Ұлы жеңіске менің қос бірдей атам, Бояубайұлы Теміржан және нағашы атам Смағұлұлы Қалым қатысқан.

Теміржан Бояубайұлы 1912 жылы туған. Ағасы Қапсаматпен бірге балуандықпен шұғылданғанымен, бәйгеге түспеген. Алайда, өз замандастарының арасында ерекше көзге түсіп, беделді болып жүрген. Алтай өлкесінде өзге халықтардың талай балуандарымен белдесіп, жеңіске жетіп отырған. Жастайынан Алтай өлкесінде милиция қатарында қызмет атқарған. Жауапты да қауіпті тапсырмаларды абыроймен атқарған. Ұлы Отан соғысында екі рет жараланып ақырғы рет басынан жаралы боп, елге бірнеше орден, медальдармен аға лейтенат дәрежесінде оралған. 1992 жылы қайтыс болды. Нағашы атам Смағұлұлы Қалым 1924 жылы Павлодар облысы, Лебяжі ауданы, Черное ауылында дүниеге келген. 1942 жылы Павлодар облысы, Лебяжі ауданының әскери корпусына Қызыл армия құрамына шақыртылды. Сол кезде Өзбек кеңестік социолистік республикасындағы Бұхара қаласында кіші командирлерді дайындау курсынан өтті. Әскери қызметі 580-ші танкке қарсы атқыштар полкінде өтті. Маршал Ф.Толбухиннің басшылығымен 3-ші Украина майданындағы шайқастарға қатысты. Ржевская, Украина, Молдова, Венгрия, Чехословакия, Будапешт азаттық шайқастарында Ясско-Кишинев операциясына қатысты. Ұлы Жеңісті Австрия астанасы Венада қарсы алды.

Жеңістен кейін 580-ші полк 1947 жылға дейін Болгарияда қызмет етті. 1947 жылы қызмет аяқталғаннан кейін отанға оралды. 1991 жылы өмірден өтті.

Кеңес негізгі жалпы білім беру мектебінің 7 сынып оқушысы
Аспандияр Ұлан

Қазағымның дәстүрлері-ай!

Орнасын жүректе–нұр, көңілдеқұт, Сарқылмас дәстүрімді өнеге тұт. Ұлыстың ұлы күні қадірменді, Қош келдің! Әз, Наурызым, төріме шық! Бәріміздің көптен күткен Ұлыстың Ұлы күні аталған Наурызымыз да келіп жетті. Самарқанның көк тасын жібітіп, Жер–Ананың төсіндегі тіршілік иелеріне қайтадан жан бітіретін бұл күн біз үшін бәрінен айырықша. Қазақтың ұлттық мейрамдарының ішінде Наурыз мерекесінің үлкенкішіге берер танымы мол. Күн мен түн теңескенде «хан» деп, «қара» деп, адамдар арасындағы бөлінушілікке жол берілмейді. Наурыздың сәні- қазақтың салтдәстүрін, ырымдарын, әдетғұрыптарын дәріптеу, насихаттау. Сондай- ақ, адамдар да бір- бірімен құшақ түйістіріп, артық кеткен жерлері болса, кешірім сұрап, жан және тән тазалығына ерекше мән береді. Оның барлығы әр адамды жоғары саналылыққа, әдептілікке, өнегелікке, бауырмалдыққа, көргенділікке, ізгілік пен білімділікке баулайды. Наурыз мерекесін асыға күтетініміз, ерекше даярланатынымыз содан болса керек. Ұлттық тағам ет асылып, бауырсақ пен шелпек пісіріледі. Наурыз мерекесіне тән — көпшілікке наурыз көже даярланады, ол тағам жеті түрлі дәмнен даярлануы шарт. Халықта наурыз көжені тойып ішкен адам келесі жылға дейін ішім-жемнен тарлық көрмейді деген ұғым бар. Қазақ халқының ұлы мерекесі жөнінде түсінік бере отырып, халқымыздың салт-дәстүрін бойларына дарыту арқылы, шынайылыққа, адамгершілікке, ұлтжандылыққа тәрбиелеу мақсатында Ақсу қаласының Ыбырай Алтынсарин атындағы мектебіміздің 1 сынып оқушылары арасында Наурыз мейрамы тойланды. Сынып оқушылары қазақтың ұлттық киім үлгілерін, әндері мен билерін, салт–дәстүрлерін паш еткізді. Мереке барысында салт –дәстүрдің озық үлгілерінен сұрақтар қойылып ұтымды жауаптар алынды. « Арқан тартыс», « Аударыспақ»,« Асық», « Теңге ілу», «Бесікке салу», «Тұсау кесу» сынды түрлі ойын ойнатылды. Ізгі тілеулер тіленіп, бата берілді. Ата-аналар өте белсенді қатысып, дастархан жайылды. Осылай оқушыларымыз Наурыз мерекесін қарсы алып, мәз-мейрам болды. Бұндай жарқын мереке балаларда жағымды естеліктер қалдырғаны сөзсіз.

1 «А» сынып ата-аналары
Ақсу қаласы

Твой Мир
сенің әлемің

№№9-10
(390-391)
от 31 мая
2023 года

АРТЫҚ БОЛМАС БІЛГЕНІҢ

Ойлау және сөйлеу

Сөйлер сөз ойдан басталады

«Ойлауы мен сөйлеуі қоса жетілген адам ғана жан-жақты жетілген адам».
(Жүсіп Баласағұни)

Адам баласын ерекшелейтін, оның өмір сүру бағыты мен жалпы көзқарасын анықтайтын бірнеше дейек бар. Бізді құрастырып тұрған тек сыртқы болмыс емес, ішкі әлемімізде біз туралы әлдеқайда көп ақпарат жатыр. Мән бермей, сыртымызды сәндей беретін сәттер көп. Бірақ ішкі әлем қуыс әрі бос болса, адамның негізгі құндылығы жоғала бастайды. Өйткені адамды басқа адамнан өзгешелеп, мінезі мен тәрбиесін оқшаулап көрсетіп тұратын басты фактор – адамның ойы. Не ойласаңыз, сол көзқарасты сыртқа сө құрап, сөйлеу арқылы жеткізесіз. Демек ойыңыздың тазалығы ғана емес, оның нақтылығы, дұрыс жеткізілуі өте маңызды. Ой – сөз туындатады. Ойланбай сөйлеген сөз кез келген істі қиындатады. Ойы жетілмеген адамнан дұрыс сөз шығуы екіталай. Ойды білім, тәжірибе, мінез, тәрбие құрайды. Білімсіздіктен адам қате сөйлейді, тәрбиенің дұрыс еместігінен мәдениетсіздікке жол береді, тәжірибе жоқ болса сөз де, әрекет те орынсыз, жүйесіз болады. Ал мінезде кінәрат болса, ол – тіпті адам жайлы толық мәлімет береді.

Айтар сөзді ойланып, іштей саралап барып жеткізу – білім ғана емес, адам мәдениеті мен тәрбиесінің көрінісі. Ал «мен ойымды тіке айтып үйренгенмін, бәрін бірден бетке айтамын» деген қасиет көп жағдайда адамды ыңғайсыздыққа қалдырады. Себебі көңіл деген құндылықты бұзып алуы әбден мүмкін. «Ауыр істің салмағы білекке түсер, ащы сөздің салмағы жүрекке түсер» деген дана халқымыздың мақалында үлкен мән жатыр. Ендеше айтар сөзді алдымен топшылап, пішіп, өлшеп, пайымдап алған дұрыс. «Аңдамай сөйлеген ауырмай өледінің» күйін кешпей, әр сөзді қолданудың әдебі мен орнын білген ешқашан артық етпейді.

Ой тазаланса, айтар сөз де түзеледі. Оған дәлел сіз сөйлемес бұрын айтар сөзді шамалап, ойланып алысыз немесе ойыңыз сізге белгі беріп тұрады. Ал асығыс, кәдімгі стандартты сөздермен сөйлеген күнделікті күйбең тіршілікте қолданылатын сөздер – біздің өмір сүріп, түсініп, қарым-қатынас орнатуымыз үшін ғана керек. Ол үшін ойланып жатпаймыз, бірден қалыптасқан, үйреншікті сөздерді қолданып, қажетімізді түсіндіру үшін оны сараптап та жатпаймыз...

Ал егер көпшілік алдына шығып маңызды мәселені мәлімдейінде тұрсаңыз алдын ала дайындаласыз ғой. Себебі сізден шыққан сөз – сізді сипаттайды. Қисық сөйлеп, қате ой білдіріп жатсаңыз айналадағы адамдар сіз туралы өздері қорытынды шығарып, сіздегі ойға баға беріп отырады. Сондықтан адамның білімі мен мінезі, тәрбиесі мен мәдениеті, жалпы тұтас болмысы бір-екі сөзден, іштегі ойынан-ақ байқалып тұратыны тағы бар...

Адамның сөйлеген сөзіне қарап көп дәйекті анықтауға болады. Мысалы, оның ортасын, қандай отбасынан шыққанын, білімін, тәжірибесін, тіпті адами құндылығын да сөйлеуі арқылы бағамдай аламыз. Ойы мен ниетінің көрінісін, өмірге көзқарасын, жеке қағидасы мен ішкі әлемін білу үшін айтқан әңгімесінен адам ұстанымын аңғарамыз. «Дұрыс сөйлеу» дегеніміз чол үшін де маңызды. Ойы әркез шашырап, абдырап, сөзінде жүйе болмаған адам – іске келгенде де сондай шорқақтық танытуы мүмкін. Сыртай көпшілік «екі сөздің басын құрай алмай отыр» дегенді жиі айтады. Мәселен, «оған сеніп жұмыс тапсырмаңдар, екі сөздің басын құрай алмай отыр», «сенімсіз адам сияқты, сөзі қисық», «сөзі көп екен, айтып отырған әңгімесі де жүйесіз» немесе «керісінше «шебер сөйлейді екен», «ойын жақсы жеткізді», «білімді екен, айтып отырған сөзінің жаны бар», «дәл айтты», «айтқан сөзінен ойы көрініп тұр» деген сияқты пікірлерді көп естиміз. Адамға осылай баға берілетіні өтірік емес...

Сол үшін сөйлеу, ойыңды жеткізу – өзара байланыс құралы ғана емес, ол тұтас сізді айшықтайтын негізгі фактор екенін естен шығармау керек.

Оқы, оқы және оқы

Мына қателіктерге жол бермеңіз!

Мектепте оқытқан әдістерден қалған қажетсіз әдеттер өмірімізде қалыптасып кеткен. Солар жайында қысқаша айтып өтпекпіз.

Басынан аяғына дейін оқу

Кітап, газет-журнал, тіпті оқулықты да басынан аяғына дейін оқып шығу – міндет емес. қажетсіз ақпарттардың не керегі бар? Құры босқа күш, уақыт кетеді. Оқығанымыз пайдалы болсын десек, бұл әдеттен арылу қажет.

Түгел түсіну

Кітапты бастан-аяқ оқысаңыз, оқығанның бәрін түсіну керек деген нәрсе – қате. Олай жасау екінің бірінің қолынан келе бермейді. Ол міндетті де емес. бір мәтінді кейде бірнеше рет оқысаңыз да ештеңе түсінбейтін кездер болады. «Оқысам да дым түсінбеймін» деп өзіңізді жазғырудан абай болыңыз.

Есте сақтап алу

Кітапты басынан аяғына дейін оқып, оны бірден түсініп, мазмұнын айта алуыңыз керек дейтін түсінік тағы – қате. Мектепте мәтіннің мазмұнын айту үшін бірнеше рет оқитынбыз. «Мұғалім, бір қайталап алайыншы» деп сұранатындар да болатын. бұл қалыпты нәрсе.

Жылдам оқыған тұлға
Джон Милль
философ-утилитарист

Бұл мырза әлемдегі ең мықты данышпандар тізімінің 90-орнында тұр. Ол кітап оқығанда бір бетті бірден көре алған.
Оның әкесі университетте профессор болған. Ол бала Джонға кітап беріп, ең қысқа уақытта оқып бітіруін тапсырады. Артынан екеуі кітапты талқылайды. Бұл әдісті сіз де қолдана аласыз.

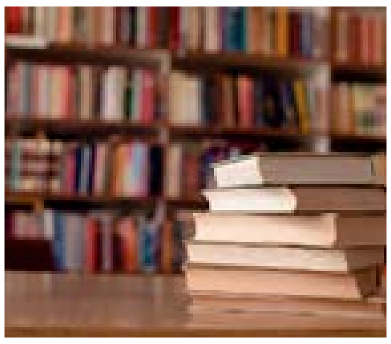

Яғни, сізді ойыңызда жүрген тақырыптағы кітапты тез оқып шығасыз. Түсінген ақпаратты досыңызбен талқылайсыз.

Қарбыздың дәні де дәрі

Қарбыз 93 пайызы судан тұрады. Оның шипалы екені де бәрімізге аян. Ас батпайтын аптап ыстықта азық та, сусын да болатын қарбыздың дәнінде де шипа мол екенін көбіміз біле бермейміз.

Қарбыз дәнін ұнтақтап, шай етіп демдеп ішуге болады. Ол ішек-қарын жолдарын тазартады. Қарбыз дәні ішектерді, жалпы ағзаны зиянды паразиттерден құтқарады. Оны ұнтақтап, жылы

сүтке араластырып, бір апта таңертең және кешке ішу керек.

Дәннің құрамындағы цитрулин антиоксидант секілді қызмет етеді. Ол қан тамырларын кеңейтіп, артериялық қысымды төмендетуге көмектеседі.

Қарбыз дәні бүйрекке де өте пайдалы. Есте сақтау қабілетін де арттырады екен.

Дәнде А, В, С витаминдері, темір, магний, марганец, кальций және тағы басқа элементтер бар. Сондықтан ол жаздыгүні көп терлеп, ағзада аталған витамин, минерал мөлшері азайған адамдар үшін де керек.

Қарбыз дәнінен шай дайындаудың жолы мынадай: дәндерді күн тікелей түспейтін көлеңке жерде кептіреді. Сосын ұнтақтап, шыны ыдысқа салып қою керек. 4 ас қасық ұнтақталған қарбыз дәніне 2 литр су құйып, 15 минут қайнатыңыз. Күніне 3 рет жылы күйде 1 стаканнан ішеді. Екі күн ішіп, екі аптадан соң қайталауыңызға болады. Айтпақшы, қарбыз нитраттардан таза болғаны жақсы, осы жағын да ескере жүріңіз.

Халық емі

Қан аздықта құлпынай жеңіз

Ежелде қан аздық пен жатырдан қан кету, бала тұрақтамау сынды сырқаттарда науқасқа жаңа

піскен құлпынайды шыны ыдысқа езіп берген екен. Зерттеушілер бұл әдістің қан қысымы мен семіздікке де дәру екеніне көз жеткізген. Химикатсыз піскен құлпынай жүрек қызметін жақсартып, инфаркттің алдын алады екен. Зерттеушілер құлпынайдың құрамындағы С, В5, В6 витаминдері иммунитетті көтеріп, тұмауға шалдығуды азайтады.

Жиі суықтайтын, көп жөтелетін, баспа (ангина) мазалайтын 8 жасқа дейінгі балаларға жазда құлпынайды көбірек беру керек. Ол тәбетті ашып, ағзадағы витамин жетіспеушілігінің орнын толтырады. Ас қорытуды жақсартуға да сеп, зәр айдауға көмектеседі, варикоз, тромбоз ауруларының қаупін азайтады.

Құлпынайда калий, цинк, темір, кальций, магний, қола мен фосфор, марганец пен кремний бар.

Бетті әзірлеген
Бегімхан Ибрагим (КЕРІМХАНҰЛЫ)
Ақсу қаласының №2 ЖОББ мектептің қазақ тілі мен әдебиеті мұғалімі
Павлодар облысы
Қазақстан Журналистер Одағының мүшесі

ГАЗЕТА ПАВЛОДАРСКОЙ ОБЛАСТНОЙ ДЕТСКО-ЮНОШЕСКОЙ ОРГАНИЗАЦИИ
Твой Мир
сенің әлемің

№№9-10
(390-391)
от 31 мая
2023 года

Ислам және медицина

Оразаның пайдасы

Дұрыс тамақтану тақырыбын оразаның адам ағзасына пайдасымен өрбітсек. Оразаның пайдасы жайлы зерттеулер көптеген ғылыми жұмыстармен дәлелденді. Оразаны бір жағы емдік мақсатта ашығу деп баламаласақ, оның тарихы тереңде жатыр. Аштықпен емделудің бұл үрдісін алғашқы дәуірлерден қазбаласақ, Көне Рим мен Грек ойшылдары, Ежелгі Мысырдың дін қызметкерлері мен Вавилонның патшалары, парсылар, үнді абыздары, скандинавия түбегінің жұрты, Қытай мен Тибет тақуаларының барлығында дерлік ашығу әдісі кездеседі. Тіпті Гиппократ пен ибн Сина сынды медицина ғылымының құрылтайшыларының еңбектерінде де ашығу жайлы ғылыми трактаттар жазылған. Бұл – тарихи болжам.

Ал діни тұрғыда, әлемдік діндерде ораза деген ұғым бары бәріне белгілі. Інжіл кітабының өзінде 74 рет айтылған деседі. Тіпті батыл (ойдан шығарылған) діндердің өзінде ашығу жайлы айтылған. Фәлсафада (философия) аскетизм мен даналықтың алғышарттарына ашығу кіреді. Аштықпен емдеу сынды ғылыми әдістер XX ғасырда ғана медицина маңына жақындаған.

Ашығып емделу әдісінің тарихына зер салсақ, альтернативті (жанама) медицинамен айналысқан алғышарттардың бірі – американдық натуропат П.Брэгг. Әрине, ресми медицина мамандары ашығумен емдеу ұстанмындағы бұл кісіге үрке қараған, қарайды да. П.Брэггпен қатар Ю.С.Николаев сынды орыс ғалымдары да КСРО заманында «арылту-диеталық терапиясын» талдап, ғылыми тұрғыда оразаға балама ойлап тапқан.

«Ашыққан адамға дәрігердің де, тәжірибелі адамның да қажеті жоқ, ашыққан адам өзін-өзі басқара білуі қажет», - дейді Брэгг.

«Адамдар өздерін дұрыс тамақтанбай өлтіреді», - деп «Чудо голодания» кітабында Поль Брэгг айтпақшы, аузымыз бен асқазанымызға бір уақыт тыным берсек, ағзамыз демалып, көптеген аурулардан айығар едік.

Ресми медицина өкілдерінің қатарында ашығуға сыни көзқарас біршама қалыптасқан. Ашығумен, оразамен емдейтіндердің өздері былай дейді: «ашығуға қарсы шығатындардың көбі өмірінде ашығып та, аш қалып та көрмегендер».

Шынымен де, 2016 жылдың басты жаңалығы медицина мандарын елең еткізген оқиға ораза жайлы еді, яғни ашығудың пайдасын ғылыми дәлелдеген Токио Технологиялық университетінің жасушалы биология маманы, жапон ғалымы Ёсинори Осуми Нобель сыйлығының лауреаты атанды. Оның зерттеген тақырыбы ораза төңірегінде болған. Ғылыми жұмысының ең негізгі дәйегі «autophagy».

Аутофагия – қоқыстардан құралған жасушаның қажетсіз бөліктерін өңдеу немесе утилизация жасау. Бұл үдеріске қойылған термин екі грек сөзінен тұрады: «өзі тамақтану» немесе «»өзі қоректену» деген мағынаны білдіреді. Сонымен лауреаттың ашқан жаңалығы мынаны дәлелдейді. Ашығу, яғни ораза ұстау расында ішкі ағзаны тазалайды. Жаңалық Нобель комитетімен дәлелденген. Сөйтіп, нобель емдәмі (диета) деген атаумен диетологияға енді. Емдәм (диета) интервалдық ораза деп те аталады. Мұндай диетада аутофагия немесе жасушалардың табиғи қалпына келу процесіне (регенерация) баса назар аударылады. Бұл емдәм тағамдары калориялардың азаюын ынталандырады, дұрыс тамақтануға бағыттайды. Нәтижеде, организм өзіне қажетсіз нәрселерді. Токсиндерді, қалдықтарды, шлактарды, ақуыздарды «жей» бастайды, осылайша ағзада толықтай тазару жүреді. Ең бастысы, адам 2 сағат бойы тамақтанбауы керек, әсіресе, күндізгі уақытта, сонда ағзаға ашығудан пайдалы әсер (эффект) болады.

Ғалымдардың пікірінше, адамдардың қатерлі ісік пен альцгеймер ауруымен күрес әрекетінде де осы аутофагия қолданылуы мүмкін. Аш ағза рак клеткаларын жей бастайды. Сондай-ақ зерттеу нәтижелері бойынша мұндай диета өмірді ұзартып, науқастың әл-ауқатын жақсартатыны белгілі болды.

«Лизосома» мен «фагосома» сынды терминдер әлдеқашан қалыптасып, ғылымға еніп қойғанымен, механизмі әлі де толық емес, шала еді. Бірақ жапон ғалымы бұл процесті жиырмасыншы ғасырдың соңғы ширегінде зерттеп бастаған екен. Тоқсаншы жылдары осы механизмді нақты, көрнекі түрде әлем назарына көрсеткен.

Ал дәл осы уақыттан 14 ғасыр бұрын иісі мұсылманға құлшылық жасап, сауап жинау тұрғысынан ауыз бекіту парыз етілді. Парыз оразадан бөлек Пайғамбарымыздың сүннет оразалары бар. Соңғы жаңалықтарға зер салар болсақ, американдық мамандар айына бірнеше мәрте, ал аптасына екі рет ашығудың он әсері барын дәлелдеді. Зерттеу көрсеткендей, аптаның дүйсенбі және апта ортасы бейсенбі күндері ас-ауқаттан бас тартқан адамдар ауру-сырқау ықтималдығын едуір азайтады екен. Атап айтқанда, жүрек-қан тамырлары ауруларының белең алу қаупі 40%-ға азайса, демікпесі бар науқастарда демікпе қайталануы төмендейді.

АҚШ-тың Мюрредегі кардиология институтының ғалымдары мерзімді ораза диабетті болдырмауға көмектесетінін анықтады. Олар ораза кезінде май жасушаларындағы зиянды холестерин энергияға айналады деп тапты. 10-12 сағаттан кейін адам денесіндегі аштық альтернативті көздерден алынатын энергияны тұтына бастайды.

Ең қызығы, жан-жануарлар ауырса не ағзалары зақымданып жараланса, ашығып емделеді. Оған мысалды жыртқыш аңдар мен жабайы жанувар, хайуанаттар мен құстардан байқауға болады екен.

Француз биологі, ішкі ағзалар бойынша білікті дәрігер болған, Нобель сыйлығының лауреаты алексис Каррель өзінің «Белгісіз адам» еңбегінде: «Адамдар барлық ғасырда ораза тұтқан. Сондай-ақ барлық діндер ассудан тыйылып, ораза ұстауға шақырудан ешқашан тыйылған емес. адам ауыз бекіткенде бүйректегі қант қимылдайды, онымен бірге тері астындағы майлар да қимылдап, ериді. Ішкі ағзалар мен жүрек бір қалыпты жұмыс істеуі үшін барлық организм өзінде сақталған қордан қажетті энергия жұмсай бастайды», - деп оразаның пайдасын ғылыми тұжырыммен дәлелдеп кеткен.

Рухани-танымдық сүрлеулер

Ет жайғап, кәде сүйекті білу де өнер

ДАСТАРХАН

Атаулы басты ет тағамдарына: қойдың піскен кесек құйрығы – құйрық, жүректі, бүйректі, өкпені, бауырды ұсақтап турап, күріш араластырып ішекке тығып жасалатын – әсіп; тұздалып қақталған – сүр ет; тілімделіп білеуімен кесіліп кептірілген ет – борша; қойдың бауырын жұқалап тіліп, үстіне құйрық майымен құдаларға берілетін – құйрық-бауыр; ұсақ туралы, майға қуырылған – қуырдақ, істікке түйреп, отқа қақталатын – кәуап; ет пен қамырды ұсақтап турап, сорпасымен берілетін – нарын; қойдың төс сүйегінің сыртындағы майлы етін отқа үйтіп, қақталған – төстік; миға құйқа, құйрық, бауыр, бүйрек қосып араластырылған – мипалау, терісімен үйітілген қой еті – құйқалы ет; марқа қозылардың етін қазан буына бұқтырып пісіретін – сірне (бұқпа) немесе сырбаз, жас жылқының сұрпы етін сыдырып, өз қарнына салып, жерошақтағы қызыл шоқ қоламтасына көміп, буына пісірілетін – жерқазан, семіз лақтың майлы бүйрегін омыртқаға жабысқан күйінде салып пісірілетін – жаубүйрек сияқты тағы басалар жатады.

Сорпалардан: бас-сирақ, құйқалы ет қосылып асылған еттің сорпасы – құрым сорпа; сүзбе, айран, езген құртты сорпа – ақ сорпа; жаңа сойылған мал етінің сорпасы – жас сорпа. Пияз, сарымсақ, бұрыш қосқан тұзды майлы сорпаны – тұздық дейді.

Жаңа босанғандарға омыртқасы бұзылмай асылар жас ет – қалжа. Қазақта қонақтарға тартылатын табақтардың өз атаулары бар. Олар: бас табақ, қос табақ, сый табақ, күйеу және келін табақ, жастар табағы, жай табақ болып аталады.

Бас табақ – жасы үлкендерге, аса сыйлы қонақтарға – бас, жамбас, ортан жілік, жамбастың серігі белдеме, сүбе қабырға, жылқының – қазысы, қартасы, жалы мен жаясы тартылады.

Қос табақ – құда, құдағиларға тартылатын арнаулы табақ. Бұған салынатындар бас табақпен парапар. Қос табақ – құда-құдағилардың қонағасының үстіне, тоқпан жілікті қосып қосымша әкелетін табағы.

Сый табақ – ерекше сый-құрметке лайық адамдарға тартылатын қосалқы табақ.

Бас табақ, қос табақ, сый табақтарға жауырын, тоқпан жілік сияқты кәдесіз жіліктерді араластырмайды.

Жай табақ – ортан жілік пен жауырын, тоқпан жілік, қабырға, омыртқа салынатын табақ.

Жастар табағы – асықты жілік пен төс салынар табақ. Асықты жілік жасына қарай бірі алса, төс күйеу жігітке арналған сый.

Қыз табаққа – тоқпан жілік, бел омыртқа, құйрық, қабырға; бала табаққа – бел омыртқа, қабырға, бүйрек, бақай, асықты жілік салады.

Еттің табаққа арнайы жасалатын түрі – жаубүйрек. Бұл лақтың етінен жасалар табақ. Тамыз айы басталған соң, көбіне қазақтарда лақ сояды. Бұл күнделікті тамақ ретінде ұсынылады. Өйткені лақ еті жеңіл және майы қатпайтын қоңыр күзге дейін тәуір саналады.

Жаубүйрек – лақтың бүйрек майын сылымай, омыртқаға жабысып тұрған қалпында, опырмай бөліп алып пісіріледі. Жаубүйрек ол – майбүйрек. Жау деген көне түркі тілінде, балқар, қарашай тілдерінде де май екен. Содан да

майбүйрек жаубүйрек аталып кеткен.

Әдетте, табақ тартылғанда алғаш дастарқанға бас әкелінеді. Қойдың басын әкеліп қоярда маңдайынан тұмсығына қарай кеңсіріктің үстіне тіліп, көлденең кескілеп, «төрт құбылаң тең болсын, маңдайың ашық болсын» деген ізгі тілекпен қасқалап, бір құлағын кесіп алып, тұмсығын алға беріп әкелген дұрыс.

баспаға әзірлеген
Бегімхан Ибрагим (КЕРІМХАНҰЛЫ)
Ақсу қаласының Абай атындағы №2 ЖОББ мектептің қазақ тілі мен әдебиеті мұғалімі
Павлодар облысы
Қазақстан Журналистер Одағының мүшесі

Твой Мир
сенің әлемің
Газета Павлодарской областной детско-юношеской организации
№№9-10
(390-391)
от 31 мая
2023 года

АТБЕГІЛІК АРНАЛАРЫ

Көкпар атының сыны мен бабы

Көкпардың атын баптау

Көкпардың атын баптаудың шарттары

Көкпардың атын баптау өте күрделі. Екінің бірінің қолынан келе бермейді. Көкпардың атын баптайтын мезгілді: жазғы шілде және қысқы шілдеге бөледі.

Жазғы шілде: 25 шілдеден бастап 5 тамызға дейінгі аралық.

Қысқы шілде: 25 желтоқсаннан 5 ақпанға дейін созылады.

- Осы уақытта жылқыға екі мезгіл жем-шөп беріп бордақылайды.
- Яғни, шілдеге қойған атты қырық күн мінбей, семіртеді. Бір ай бойы оған арпа-бидай береді.
- Алғашқы күннен бастап жемнің мөлшерін жылқының жегеніне байланысты бірте-бірте көбейтіп, кейін керісінше азайтады.
- Аттың жаңбырлығы (сан сызығы) жабылып, жалы құлаққа жете қабыл болғанда жілік майы толды деп есептеледі.
- Ат әбден қонданып, жілік майы толғаннан кейін далаға шығарып аунатып, мінбей жүргізеді.
- Бұдан кейін атты суытып, іш майын қатырады. Жылқы семіз болса, күші көп болады. Күшті атқа мінген көкпаршы тартыста серкені оңай іліп әкетеді.
- Жаратуы кем немесе суымаған семіз атты бірден сайысқа қосуға болмайды.
- Жылқының етін күн ыстықта түсіру керек.
- Байланған атты қозғауға болмайды, жем-су тасып беріледі.
- Күндіз салқын сияда, түнде ашық далада байланады.
- Күн ыстықта жұқа жабу жапқан жөн.
- Екі мезгіл: таңертең, кешке суарып, жер ауыстырып аунатып отырады.
- Жілік майы толған атты, яғни, үш-төрт елі қазы жиғанда таң асыру басталады. Бұл кезде құрғақ шөп пен арпа беріледі.
- Кейбір жылқыларды семіздігіне байланысты қаңтаруы таңғы және кешкі мезгілге көшіріледі.
- Кешкі жемнен кейін атқа ешқандай шөп бермей зере қазыққа құр тақырға таң атқанша байлап қояды.
- Аттың дене тұрқына орай зере қазықтың биіктігі 1,5-2 метр шамасында болады. Мойын кертпеш жасалады. Бұл аттың айналып тұруына мүмкіндік береді. Мұның басқа да түрлері болуы мүмкін.
- Қырық күн келте байланып, қаңтарылады. Содан соң аздап ұзартуға болады.
- Шілдеге байланған атты аунатып-кунатқанда сақ болған жөн. Аунап-құнағанда қазысы жыртылып кету қаупі бар.
- Бапталған атқа көкпардан бір апта бұрын ер салып, арқасын үйретеді.
- Байланған атты аяңдатып бір апта бұрын ер салып, арқасын үйретеді.

Көкпар атын жемдеу.

Көкпар атына таза сұлы, бидай немесе арпа береді. Тұнық сумен суарып, жасыл жоңышқаның көгін жегізеді. Қысы-жазы жабулап ұстайды. Сиыр су ішкен ыдыспен ат суармайды. Атты тұрған жерінде зәр сындыртпайды, тезек тастатпайды. Етін қатырады, қазысын ортайтады, күніне бірнеше дүркін мініп-түсіп бұлшық еттерін ширатады. Осы қағида сақталмаса, аттың бабы келмейді.

- Жем бергенде арпа пайдалы. Ол қазының ішкі жел майын кетіреді. Шелі кеткен соң барып жылқы іш май жинайды.
- Ат байланған кезде жемшөптен, судан тартпайды. Мысалы, күніне 2-3 келі жем берсе, ертеңінде жемді бір келіге дейін молайтады.
- Ат семіру кезінде жемнің күндік нормасын (кейде 2 пұтқа дейін) арттырады.
- Ат толық семіріп жемнен бас тартқанда, күндік норманы бір-екі келі кемітеді.
- Арпаны шала қайнатып, сонан соң қуырып беру өте тиімді.
- Атты суытқан кезде бидай беруге болмайды.
- Аттың тамағы жақсы қорытылп, бойына тез сіңуі үшін 10 литр көк шайды суытып береді.
- Суыған көк шай аттың қуатын қалпына келтіруге, тәбетін ашуға пайдалы.
- Мамыр, қазан айлары арасында байланған аты байладан шығарарда алғашқы үш күн жем бермейді. Бұл – ішіндегі ласын тастату үшін қажет.
- Еті жұқарып арыған жылқыға 7 келіге дейін жем беруге болады.
- Жемге сәбіз, жұмыртқа қосып беру өте пайдалы.

Көкпар атын суыту.

Көкпар атын суыту өте күрделі. Атты жай аяңдатып, желе жортып, бусантып, терлетіп алып суытады. Суытқанда таң асыру, қаңтару әдістерін көп қолданады.

- Бір көкпарда үш рет шапқан атты 4 сағаттан соң жемсу беріп, ыстық-суығын басу үшін суыту керек. Осыны жасамаса аттың аяғына қан түседі.
- Шілдеге байланған аты суыту үшін алғашқы аптада күніне 4 сағ қантарып қояды. Одан кейін бір сағат шөпке байлайды.
- Он күн өткен соң мінуді бастайды. Қырық күн шілдеде тұрған мал ширығады, онымен бірден шауып кетуге болмайды. Өйткені, оқыс қозғалыстан жылқының қазысы жыртылып кетеді. Ол қайта орнына келмейді. Үш күннің ішінде ширығуы басталады.
- Одан кейін күніне 10-15 шақырым жүріп суытасыз. Бір айдың ішінде ат көкпарға дайын болады.
- Көкпарға баптаған жылқының қазысын қатайту үшін суық суға жүгізеді. Қазысы қатқан жылқы шаршамайды.

Бабы келген жылқы көкпарға салғанда белгілі болады. Ол үшін баптаған жылқыны бір-екі қол (салымға екі-үш рет кіріп шығу) алған соң шығарып байқайсыз. Нағыз бабы келген көкпардың аты доғаға тағы кіргісі кеп, жұлқынып сұранады. Міне, бұл нағыз бабы қанған жылқының белгісі.

Жады-нама

Есте сақтау қабілетімен танылған тұлғалар

Болмасаң да ұқсап бақ

Есте сақтау – табиғи процесс. Ол болмаса, өміріміздің дым қызығы болмас еді, тіпті өмір сүре алмас едік. Қайдан келдік, қазір қайдамыз, қайда бара жатырмыз деп еске түсіре алмай, жарты жолда қалар едік. Ата-анамызды танымай, мектепке барған, мектеп бітірген сәттерді еске түсіре алмай, достарымыз болмас еді. Қысқаша айтқанда, есте сақтау – өте үлкен нығмет. Дәл сол секілді ұмыту да адам үшін таптырмас қажеттілік. Қайғыны, пайдасыз ақпаратты ұмыту бізге ауадай қажет.

Адамның жаңа білім алуына, бойға сіңіруіне көп нәрсе әсер етеді. Мысалы, мектеп, мұғалім, сынып, кітап, ата-ана, достары, қоршаған ортасы, сабаққа дайындалатын бөлмесі, қабырғаның түсі, мемлекеттің саясаты, мотивациясы, т.б. Осының ішінде ең көп әсер ететіні – сенімділік. Білімді алатынына, үйренетініне сенімді болмасаң, бойға қонбайды. Бұны ҰБТ-ға дайындалған оқушылардан жақсы байқай аласың. ҰБТ-дан жоғары балл жинайтынына сенімді оқушылар жақсы дайындалады, ылғи мотивациямен жүреді, көп еңбектенеді. Нәтижесінде ойындағыдай балл жинап шығады.

Есте сақтау қабілетін күшейтуге, әдістерін үйренуге сенің сенімділігіңді арттыру үшін танымал тұлғалардан мысал келтірейік. Олардың ішінде қарапайым азаматтардан ел басқарушы тұлғаларға дейін бар.

Әскердің түгел есімін білген

Македонский, Наполеон, Цезарь – үшеуіне ортақ нәрсе – барлық жауынгерінің түрін таныған. Енді бірі есімдерін білген. Ал әскердің саны кемінде 20-30 мыңнан асқаны белгілі. Тіпті қайсысы алқаш, қайсысы батыр, қайсысы қорқақ екеніне дейін білген. Әсіресе, Наполеон картаны, әскердің орналасуын ұмытпайтын болған.

Шекспирді жатқа білген

Уинстон Черчилль Шекспирдің барлық еңбектерін жатқа білген. Дәл сол секілді Рейған, Рузвельттер де есте сақтау қабілетімен көпшілікті таңғалдырған. Күніне бірнеше кітап оқып, көпшілік алдына шыққанда ешқандай қағазға қарамай, шешен сөйлейтін болған.

Музыканы есте сақтап ұрлаған

Моцарт үш жасында әкесі мен әпкесі ойнаған музыкалық шығармаларды есінде сақтап, қайталап ойнаған. Он төрт жасында Сикстин капелласында ғажайып хорды естиді. Бұл шығарма өте құпия сақталған, басқа еш жерде ойналмайтын еді. Ал Моцарт үйге барып, жадында сақталған хорды толығымен жазып шығады.

(жалғасы бар)

Атбегілік арналары

Саят атының сыны мен бабы

Саятшылық дегеніміз – бүркіт салып, қыран құспен аң аулау. Қазақ құсбегілері үшін қыс маусымы (желтоқсан, қаңтар, ақпан айлары) саятшылықтың таптырмас кезеңі. Яғни желтоқсанда басталған саятшылық ақпанның ортасына дейін жалғасады. Өйткені наурыз туа қарсақ, түлкі сияқты дала аңдары үйігеді де, тұла бойынан қансық шығады және ұрғашыларының іші өседі. Қазақ аңшылары дала аңдары туатын немесе ылығу кезінде оларға тиіспейді.

Саятқа шыққанда құсбегі бүркітін ашықтырып алып шығады. Өйткені атамыз қазақ айтқандай «тоқ бүркіт түлкі алмайды». Сол сияқты аңшы да жылы киініп, бүркітке қажетті жабдықтарының бәрін сайлап алады. Негізінен саятқа қар жауған күні, таңмен ерте аттанады. Жауған қарға дала аңынан басқа бөгде жануардың ізі түспей тұрғанда кәнігі аңшылар жер шолып, алдымен бағытын айқындап алады.

Қолына құс қондырған бүркітшілер алакеуім таң қараңғысында биік қырат-қырқаға шығып орналасады. Даланың аңы жүретін тоспа, сүрлеу, соқпақ жолдарды қадағалап сақ отырады. Бір топ адам қолдарына даңғырлақ ұстап биіктен жазыққа қарай жыра-жылға, соқпақ-сүрлеуді сүзіп өтіп, аңдарды інінен үркітіп, төменге қарай қуып шығады. Бұл адамдарды қағушылар деп атайды. Қағушылар үркітіп, інінен немесе тастың қуысынан қуып шыққан аңға, биікте тұрған құсбегілер бүркітінің томағасын сыпырып қоя береді.

Осылай аң аулау тәсілін қазақтар сонар деп атайды. Сондай-ақ қара жерге алғашқы көбік қар түсіп, күннің райы ашық болып, қарға түскен іздер алыстан менмұндалап тұратын болса оны нағыз қансонар деп атайды. Сонар немесе қансонарда ауылдың бір-екі бүркітшісі қасына қағушы балаларды ертіп кез келген сәтте шыға береді.

Ал құсбегілер топ-топ болып, ұйымдасқан түрде, межелі бір уақытты белгілеп, бірнеше күнге немесе апта-айға созылатындай мерзім белгілеп, көп адамның саятқа шығуын салбурын дейді. Бұл саятшылық және аң аулау кәсібінің бір түрі. Аң аулау маусымы кезінде аңшылар топталып, аңы мол жерлерге сапар шегеді.

Қазақ құсбегілері саят-сонарсалбурынға жаяу шықпайды. Арнайы баптап дайындаған аттарды мінетін болған. Тіпті кәнігі һәм кәсіби құсбегілер қосарлап ат баптап мінген. Саятқа мінетін атты ауызекі тілде «Бүркіт аты» деп аталса, әдеби тілдік норма бойынша «Саят аты» деген есімге ие.

баспаға әзірлеген
Бегімхан Ибрагим (КЕРІМХАНҰЛЫ)
Ақсу қаласының №2 ЖОББ мектептің қазақ тілі мен әдебиеті мұғалімі
Павлодар облысы
Қазақстан Журналистер Одағының мүшесі

Газета Павлодарской областной детско-юношеской организации
Твой Мир
сенің әлемің

№№9-10
(390-391)
от 31 мая
2023 года

Менің атам – майдангер

Аз емес зар жылаған,
егілген жан,
Аз емес өшкен өмір
төгілген қан.
Кеудеге зілді қасірет салды
соғыс,
Қиратды талай арман
көңілге алған.
(М. Темірұлы)

Ұлы Жеңіс! Жеңіс бізге өздігінен келген жоқ. Ол бізге елім деп соққан ерлердің, бесіктен белі шықпаған 17-18 жастар аралығындағы майданға қару асынып кеткен жастардың батылдығының арқасында келді. 1941 жылы Кеңестік Социалистік Республикалар Одағы тізеден қан кешті. Тұтқиылдан фашистік Германия шабуыл жасаған алғашқы күннен бастап-ақ еліміз жұдырықтай жұмылып, сүбелі жетістіктерге қол жеткізді. Отанымызды қорғау үшін ер-азаматтар әскерге шақыртылды. Әскерге шақыртылғандардың ішінде менің

атам – Мұқанов Әбілқайыр бар еді. Атам елі үшін ұрпағының ғұмыры үшін ерлікпен шайқасқан жандардың бірі.

1916 жылы Павлодар облысындағы Павлодар ауданының Ямышево селосында дүниеге келген. Білімі екі сынып. 1929 жылы, 13 жасар бала Павлодар ауданынына қарасты Жертұмсық село кеңесіндегі Ленин атындағы колхозла еңбекке араласты. Павлодар қалалық әскери комиссариаты әскерге шақырып, 1940 жылдың 15 ақпанында әскери қызметін 333 зениттік артиллерия полкында бастады. Осы полк құрамында 1942 жылдың мамыр айына дейін болды. 1942 жылдың мамыр айынан, 1944 жылдың қарашасына дейінгі аралықта 225 әуені қорғайтын зениттік полкында 85 мм зеңбіректе көздеуші болып қызметін жалғастырады. 1943 жылы КОКП қатарына өткен. 1944 жылдың қарашасында сол жақ иығынан ауыр жараланып 3360 эвакогоспитальда 1945 жылдың сәуіріне дейін емделді. 1945-тің қазаны мен қараша айлары аралығында, 55 трофейлік артиллерия батальонында бөлім командирі болып қызметін жалғастырды. Әскерден босап, елге тек 1947 жылы оралады.

Елге оралған Әбілқайыр атамыз 1930 жылы туған Мұқанова (Әлкеева) Бәтеске үйленіп, сол әжемізден 12 бала сүйді. Балаларынан 15 немере 13 шебере көрді. 2006 жылдың 4-ші қаңтарында 90 жасқа таянғанда емірден озды.

Әскери марапаттары: 1944 жылдың шілдесінде, № 121846 «Жауынгерлік еңбегі үшін» медалімен. I— дәрежелі Отан соғысы орденімен марапатталған.

Атамды есіме алған сайын ескі альбомды ақтарып, атамның суреттеріне қарап, патриоттық сезімнің ұшқыны ұялайды. Атамның суреттері мен үшін алтыннан да қымбат қазына. Әжемнің көзінің қарашығындай сандығында сақталған атамның медальдары мен ордендеріне қарап, төбем көкке жетердей ерекше бір мақтаныш сезіміне бөленемін.

Кеңес негізгі жалпы білім беру мектебінің 7 сынып оқушысы
Абылкаирова Азиза

Оқушылар дебат өткізді

Ұстаз әр баланың жеке тұлға болып қалыптасуы үшін өз үлесін қоса отырып, жүрегіне білім нәрін сеуіп, әр шәкіртті аялап, өмір атты үлкен ғаламға қанатын қатайтып

ұшырады.

Мен өзімнің ұстаздарыммен қатар еңбек етіп, баланың бойына ақыл – білім дәнін сеуіп, аялап, көңілін табуды, алаламай сүйе білуді үйрендім.

Бүгінгі уақыт талабы әр адамның өз көзқарасын, пікірін қорғай білуін, өз ойын дұрыс дәлелдей алуын қажет етеді. Пікірталаста жиі қолданылатын тәсілдер қазіргі қоғамдағы бәсекелестікке бейім адамды тәрбиелеудің өзегі болып саналатынтілдесім әрекеті оқушының жеке тұлға ретіндегі әр түрлі қабілеттерінің жетілуінің басты факторы екендігін танытады.

Мектебіміздің дәстүріне айналған жаратылыстану - математикалық цикл апталығында 8 «А» сынып оқушылар арсында пікір –талас (дебат) сайысы өтті. 8 «А» сыныбы мектебіміздің қазақ сыныптары арасындағы жоғары сынып болып саналады.

Дебатты біз Америкалық Парламенттік Форматы бойынша ұйымдастырдық (АПФ) – бұл парламенттік тұрпаттағы дәйектердің, тапқырлықтың және риторикалық қасиеттердің сайысы. Әрқайсысы екі ойыншыдан тұратын екі команда – Үкімет пен Оппозиция қаралуға ұсынылған қарарды талқылайды. Әр раундқа жаңа қарар таңдап алынады. Дебаттың тақырыбын ғаламтордың пайдасы мен зияны деп алдық. Бүкіл әлемдік өрмек – ғаламторға байланысты оқушылардың білімдерін нығайту, тиянақтау мақсаты болды. Оқушылар пікір-таластың ойын шарттарымен танысып өз ойларын ортаға салды. II топта өз көз қарасын сыпайы түрде, нақты айта білу шеберлігін көрсетті. Ұғымдар мен терминдерді, ауыспалы мағынадағы сөздерді орынды қолдану жолдарын пайдаланды. Мәдениетті сөйлеуге тәселген адам ғана бүгінгі бәсекелі заманда, қоғамда өз орнын таба білетін, жұртпен бірге жұмыс жасай алатынын жеке Тұлға ретінде көпшілікті игі -істерге жұмылдыра алатынына көз жеткізді. Мұғалім ретінде қазақ тілінде өз ойларын жеткізе білгендері үшін мақтан тұтамын!

Картабаева Камшат Елтаевна
Информатика пәні мұғалімі
Павлодар қаласының
М.Әуезов атындағы жалпы
орта білім беру мектебі

Тұлғалану толқындарында

Тайм-менеджмент

Денсаулық пен бос уақыт – адам баласы қадірін бағалай алмай алданып қалатын екі байлығы.
Мұхаммед (с.а.у.) пайғамбар

Уақыт – ең үлкен сый және адамзатқа тегін берілген аса құнды ресурс. Уақыт – байға да, кедейге де, даладағыға да, қаладағыға да ортақ. Бір тәулік, яғни 24 сағат немесе 1440 минут жас-кәрі, еркек-әйел демей барлығымызға бірдей берілген. Қолыңызды көкірегіңізге қойып, жүрек қағысын тыңдаңыз: дүрс, дүрс... Әрбір тыныс алған деміңізге мән беріңіз. Сіз жүрек қағысын, шығараған әрбір деміңізді ешқашан кері қайтара алмайсыз. Жиған байлығыңды жоғалтсаң, еңбектеніп орнын қайта толтыруға болады. Достарыңды жоғалтсаң, олардың орнына жаңа достар табылады. Ал уақытыңды жоғалтып алсаң, оның орнын еш нәрсе толтыра алмайды. Өйткені уақыт керіп айналмайды. Сондықтан ең әуелі уақытты жоспарлауды үйренуіміз керек.

Қолымыздағы құнды дүниелерге барынша мұқияттық танытатынымыз айтпаса да түсінікті. Мысалы, ақшамызды банкте немесе ең сенімді жерде сақтаймыз. Оны қалай болса солай көшеде кездескен кім көрінгенге жөн-жосықсыз тарата бермейміз. Алайда құр босқа жоғалтқан жастық шақ пен күш-қайратына, есіл кеткен уақытына адамдар қайғырып жатпайды. Қымбат уақытын баянсыз іске жұмсап, уақыттың өзіне ұрлатады. Уақыт атты ең бағалы ресурсын жеге шашып, бос нәрселерге оп-оңай айырбастай салады. Мұның бәрі уақыт құндылығын дұрыс бағаламаудан туындайды.

Әсіресе біздің қоғамда бір-біріміздің уақытымызды жеу кең етек алған. Көпшілік халық шақырылған жерге, тойға, қонаққа уақытында бара бермейді. Тойымыз ең ерте дегенде екі сағатқа кешігіп барып басталады.

Той басталғаннан кейін кем дегенде 5-6 сағатымызды дауғаза ән мен мәні азайған «жиналыс тілектерге» кетірудеміз. Қонаққа барсақ та солай. Бәрі бір уақытта жиналмайды. Уақытында келгендер үнемі кешігіп жүретін «қадірлі» қонақтарды күтіп отырады. Түннің бір уағына дейін жалғасатын той, кез келген отырыс келесі күннің энергиясын ұрлап, өнімділігін кемітіп жатқанын көбіміз ескере бермейміз.

Ең сорақысы, кешіккен адам «біреудің уақытын ұрладым» деп өзін кінәлі сезінбейді. Ол үшін кешігу қалыпты жағдай. Мұндай қоғамда ешқашан даму да, алға жылжу да болмайды. Ал керісінше, әрбір минутын орынды жұмсап, әрбір сағатын дұрыс жоспарлап, тиімді пайдаланатын жеке адам да, қоғам да өркениеттің көшін бастап, алға қарыштап дами береді.

Күндіз-түні әлеуметтік желіде телефон шұқылап, одан қалса теледидардың алдында телміріп отырып, арзан қалжың, бітпейтін мәні жоқ сериалдар тамашалаумен бар ғұмырын өткізіп жатқандар қаншама?! Кейбір зерттеулерге сүйенсек, бүгінгі таңда смартфонды орташа қолданатын адамның өзі оны күніне 2617 рет, ал көбірек қолданатындары 5400 дүркін түртеді екен. Apple компаниясы Айфонды белсенді қолданушылар күніне 80 рет, сағатына 7-8 рет қарайтынын растаған.

Уақытын тиімді пайдалана алмаған адамдар оның үнемі жетпей жатқандығын айтып шағымданады. Жаңа нәрсені үйренуге, қандай да бір істі жасауға уақыт тапшылығы себеп деу шындықпен жанаса бермейді. Мысалы, артына мол мұра қалдырған Әл-Фараби, Яссау, Ұлықбек, Абай мен Шәкәрім тәрізді барлық жасампаз ұлы тұлғаларға берілген уақыт мөлшері бізге де берілген. Арадағы айырмашылықы – көпшілік уақытты әйтеуір өткізуді, ал ұлы адамдар оны тиімді пайдалануды ойлайды.

Мысалы, 45 жасында дүние салған Имам Нәуауи бес жүз томға жуық құнды еңбек жазып кетті. Ол күндік намаз, ораза, зікір секілді құлшылықтарымен қатар ғылымға, кітап жазуға уақыт табу үшін әр минутын тиімді пайдаланудың жолын іздеген. Ғұламаның күніне бір-ақ рет тамақ жегендігі, жолда кетіп бара жатқанда да пайдалы істермен айналысқандығы айтылады. 45 жас ұзақ ғұмыр емес. бірақ артында мұншалық көп құнды мұра қалдыруы – оның уақытты өте тиімді пайдаланғандығының көрінісі. Сондықтан ғұмырдың ұзақтығы – көп жыл өмір сүрумен емес, қысқа болса да уақытты тиімді пайдаланып, дұрыс нәрселерге жұмсаумен өлшенеді. Ал бос нәрсемен өткен ұзақ ғұмыр – жоғалған көп уақыт қана.

Орынсыз жұмсалған ақшаның ысыраптығын, желінбей босқа төгілген астың обалдығын жиі айтамыз. Ал уақыттың ше? Есіл кеткен уақыттың ысыраптығы мен обалдығы неліктен жиі айтылып, әрбіріміздің бас уайымымызға айналмайды?!

Уақыт – адам баласына Жаратушы тарапынан берілген ұлы нығмет. Ақыретте бұл нығметтен сөзсіз сұраламыз. Алл елшісінің (с.а.у.) бір хадисінде былай делінеді: «Қиямет күні адам баласы мына нәрселерден сұралып, есебін толық бермейінше, Алланың құзырынан жіберілмейді:

1. Ғұмырын не істеп тауысқандығы;
2. Жастық шағын қандай іспен өткізгендігі;
3. Ақшасы мен дүниесін қандай жолмен тапқандығы;
4. Қаржысын қайда жұмсағандығы;
5. Үйренген біліміне қаншалық деңгейде амал еткендігі.».

баспаға әзірлеген
Бегімхан Ибрагим
(КЕРІМХАНҰЛЫ)
Ақсу қаласының Абай атындағы №2 ЖОББ мектептің қазақ тілі мен әдебиеті мұғалімі
Павлодар облысы
Қазақстан Журналистер Одағының мүшесі

ҚАЛАМГЕР ҚАДАМЫ

Газета Павлодарской областной детско-юношеской организации
Твой Мир
сенің әлемің

№№9-10
(390-391)
от 31 мая
2023 года

Как провести лето с пользой

Совсем скоро в школах наступят долгожданные летние каникулы. Детский психолог One International School Инна Конаныхина дает 10 советов родителям о том, как наполнить лето новыми впечатлениями, помочь ребенку отдохнуть и не забыть все то, что он учил целый год.

1. Детей нельзя лишать летнего отдыха

Лето для ребенка - это все-таки период отдыха, и лишать детей этой радости ни в коем случае нельзя. Это равносильно тому, если бы вас заставили работать круглый год без отпуска. Так что не стоит перегружать ребенка и заставлять его заниматься уроками каждый день. Лучше дать ему вдоволь нагуляться - так он сам соскучится по книжкам, тетрадкам и прописям.

2. Режим летнего лагеря

Сейчас далеко не у всех есть возможность отправить ребенка к бабушке в деревню или выбраться на пару недель на море. Для многих родителей лето - период интенсивной работы, и это совершенно нормально. Если летом у вас не получается уехать из города и отдохнуть всей семьей, стоит создать условия для отдыха у себя дома. Переведите ребенка на «летнее расписание», ослабьте режим. Проводите большую часть занятий на свежем воздухе, больше занимайтесь спортом, музыкой, ходите в музеи, на творческие мастер-классы.

3. Повторяйте школьный материал в игровой форме

За три месяца отдыха дети могут забыть то, что изучали в течение года. Так что лучше всего повторять пройденный материал, но делать это в игровой форме и 2-3 раза в неделю, а не 5 - так навыки точно не забудутся. Сейчас в книжных магазинах продается много специальных «летних тетрадок» для детей разного возраста - это такие книги-путешествия, с помощью которых ребенок, играя, повторяет то, что усвоил на уроках русского языка, математики, литературы, английского. Это и весело, и полезно.

4. Возможность выбора

Во время учебного года выбирать особо не приходится: если преподаватель просит выучить стихотворение - нужно его выучить, если учитель математики просит решить примеры - нужно их решить. Во время каникул мы советуем родителям давать ребенку больше выбора: разрешить ему прочитать из списка литературы то, что он сам хочет, или решить те задачки, которые ему самому кажутся интересными.

5. Объясните ребенку, почему повторять школьную программу важно

Если вы объясните ребенку, зачем вы просите его иногда вернуться к своим тетрадкам, он поймет, что вы просто хотите, чтобы он не забыл то, что вы вместе так долго учили в течение года. Если ребенок будет понимать вашу мотивацию, у него появится своя, и выполнять задания он будет с большим рвением.

6. Делайте это вместе

Часто взрослые делают все возможное, чтобы ребенок воспринимал любые занятия как наказание. В окно светит солнце, во дворе кричат дети, мама красит ногти, папа смотрит телевизор, а он должен сидеть и что-то писать. Это неправильно. Нужно показать ребенку, что вам тоже интересно то, что он делает, и провести с ним это время. Или сказать: ты читаешь 30 минут, и мы с папой тоже будем читать книжки 30 минут, а потом расскажем друг другу, кто что узнал. Это честно и справедливо.

7. Период роста и новых впечатлений

Не надо забывать, что лето - очень интенсивный период взросления детей. После лета всегда видно, как ребенок вырос, сделал качественный скачок в развитии. Летом у ребенка появляется очень много новых впечатлений, и родителям необходимо создать условия для интенсивного роста.

Предложите ребенку новые игры - для этого не обязательно вести его в детскую игровую комнату в современный торговый центр. Дети любят простые вещи: покажите, как играть в классики или резиночки, купите скакалку, мячик или мелки. Вспомните, во что вы сами играли в детстве. Проведите с ребенком целый день на улице, разглядывая птиц, насекомых и деревья. Не всегда стоит изобретать велосипед, иногда надо просто взять и прокатиться на нем.

8. Подготовиться к школе заранее

Из отпуска всегда тяжело выходить, и детям тоже. Если вы хотите подготовить ребенка, то гуманнее всего заранее вернуться к какому-то режиму. Потому что если вы только вчера были на море, а завтра вам снова нужно умножать, делить и запоминать неправильные английские глаголы, то вы испытаете сильный стресс. Так что лучше входить в ритм постепенно и вернуть ребенка домой за пару недель до начала учебного года.

9. Не нужно все делать за ребенка

Не стоит слишком сильно ассоциировать себя с учебой своих детей. Пусть ребенок сам выбирает себе тетрадки, надевает на них обложки, собирает себя к школе. Не покупайте скучные зеленые тетради, если вашей дочери нравятся котики на обложке, а сыну машинки. А то иногда мы ведем себя так, будто 1 сентября за партой будем сидеть мы сами.

10. Важен настрой

Родители часто настраивают ребенка против школы, сами того не замечая. Например, мама в разговоре с подругой начинает вздыхать: «Какой кошмар, опять эта школа!» Дети это слышат, запоминают и начинают относиться к учебе именно так. Кстати, и про работу при детях лучше так не отзываться. Ребенок должен знать, что и по учебе, и по работе можно скучать.

Источник: https://snob.ru/selected/entry/124539/

Твой Мир
сенің әлемің
Газета Павлодарской областной детско-юношеской организации
№№9-10
(390-391)
от 31 мая
2023 года

Павлодарлық оқушылардың жазы «Ertis bala fest» фестивалінен басталды

2023 жылғы 1 маусымда Халықаралық балаларды қорғау күнін мерекелеу күні «Ertis Promenade» сахнасында жыл сайынғы «Ertis bala fest» балалар фестивалі өтті.

Мереке М. М. Катаев ат. Оқушылар сарайының вокалдық ұжымдарының 120 тәрбиеленушісінің «Балдәурен» әнін орындауынан басталды.

Мерекенің құрметті қонақтары - 3 пен 16 жас аралығындағы дарынды егіздердің жарқын шеруі болды. Оқушылар сарайының педагогтері шеберлік сыныптарын, шығармашылық және ойын алаңдарын ұйымдастырды. Мерекеге қатысушылар ептілікпен, жылдамдықпен, дәлдікпен, тапқырлықпен жарысты, сурет салды. Барлығы әдемі макияж және бет бояуын жасады.

- Мерекенің басты мақсаты - отбасы мен балаларды қолдау, отбасылық құндылықтар мен дәстүрлерді нығайту, шығармашылық мүмкіндіктерді барынша іске асыруға жағдай жасау, балалардың жеке, сахналық қабілеттерін дамыту.

- Бұл таңғажайып егіздер шеруін біз екінші рет өткізіп отырмыз. Бұл жерде сіздер спортшыларды, әртістерді, зерттеушілер, әр түрлі конкурстардың жеңімпаздары, - деді Оқушылар сарайының Асем Аипова.

«ERTIS BALA FEST»

Газета Павлодарской областной детско-юношеской организации
Твой Мир
сенің әлемің

№№9-10
(390-391)
от 31 мая
2023 года

ПРОБА ПЕРА

Страшный сон зайца

В некотором царстве, в некотором государстве жил да был в лесу заяц. Не большой и не маленький. Жил в своей добротной избушке. Он ел капусту, морковку, листья, яблоки.

Однажды заяц взял коньки и пошел на озеро, чтобы покататься и весело провести время с друзьями. Когда он подошёл к озеру, его чуть не застрелил охотник из ружья. От страха заяц бросил коньки и помчался со всех лап домой.

Заяц так бежал, так бежал со всех ног, и наконец, попал в свой дом. От страха заяц захотел кушать. Тут он подошёл к холодильнику и взял яблоко. Вдруг выстрел. Заяц как закричит: «Спасите! Убивают!»

Когда заяц открыл глаза, он увидел, что в новой пижаме спит. Спит в своей кровати. Оказывается, что это был страшный сон! Заяц встал, умылся, вышел на улицу, растерся свежим снегом. И стал заяц таким добрым молодцем, что ни в сказке сказать, ни пером описать.

Тут и сказочке конец!

А трусливый заяц жил-поживал, добро наживал.

Амангелді Әбілмансұр,
Павловская СОШ
Успенский район
Учитель: Варава
Рита Петровна

Необычный Новый год

В некотором царстве, в некотором государстве жила - была семья. Папа, мама, сын с дочкой. Жила семья на опушке леса.

Как - то раз перед Новым годом дети вышли на улицу и увидели в небе летящие сани с оленями.

- Папа, мама, в небе олени летят! - закричали дети.

- Это Дед Мороз повёз подарки детям на Новый год!

- Мы тоже хотим подарки! - закричали дети.

- Может, Дед Мороз со Снегурочкой и к нам заедут. Ждите! Пойдемте готовить праздничное угощение для гостей.

Снегурочка, сидя в санях, услышала крики детей с земли.

Она попросила Деда Мороза на обратном пути заехать к детям и раздать подарки. Дед Мороз согласился.

Ближе к полуночи сани с оленями остановились возле дома. Все очень обрадовались, потому что никогда вживую не видели таких дорогих гостей. Взрослые пригласили Деда Мороза со Снегурочкой в дом. В доме тепло. В углу - красивая елочка, гирлянды светятся. На столе много вкусных блюд. Разбросанные по столу ароматные, воздушные баурсаки. Манты, курочка запеченная, голубцы, пюре с котлетами, холодец. Салаты в ярких салатницах. Фрукты в тарелочках. Гости удивились, но приглашение приняли. Все сели за стол, попробовали угощение, поели, попили.

Потом Дед Мороз стал раздавать новогодние подарки. Папе достался современный велосипед, мама получила в подарок красивое платье в пол. Мальчик - роликовые коньки, девочка - фигурные коньки. Хозяева принесли гостям свои подарки. Так Дед Мороз со Снегурочкой получили в подарок пару красивых кроликов породы «Великан» и пакет с конфетами и фруктами. С хорошим настроением Дед Мороз со Снегурочкой покинули гостеприимный дом.

Вскоре Дед Мороз со Снегурочкой улетели домой в Великий Устюг на своих санях. А семья села пить чай с вкусняшками. И я там была. Мед – пиво пила, по усам текло, да в рот не попало.

Тут и сказочке конец!!! А Эвелина – молодец!

Шлегель Эвелина,
Павловская СОШ
Успенский район
Учитель: Варава
Рита Петровна

Совсем недавно мы отметили 78-ю годовщину Победы в Великой Отечественной войне. Много было совершено подвигов. Что же считают подвигом современные ученики?! Вот так понимают подвиг ученицы 7 б класса Павловской СОШ.

Что такое подвиг и кому он под силу?

В моём понимании, подвиг - это отважный поступок, на который решится не каждый. Сейчас подвигом считается спасти ребенка из огня, помочь кому-то выбраться из воды и многое другое.

В военное время подвиги были другие: помочь друг другу с едой, отдать своё детство работе в поле или ещё где-то. Подвиг под силу каждому, но не каждый может его совершить. Подвиг может совершить даже маленький ребёнок. Часто люди совершают подвиги и не понимают о том, какой подвиг они совершили.

Во время Великой Отечественной войны подвигов было совершено очень много. Многие были награждены орденами и медалями за свои подвиги. В 1945 году наш земляк Милевский Максим Иванович участвовал в отражении четырех немецких контратак в районе населенного пункта Занд в 12 км к северо-западу от города Бартошица, лично уничтожил САУ «Фердинанд» и большое количество офицеров и солдат врага. Был удостоен высокого знания Героя Советского Союза. Мы гордимся своими земляками! Именем Милевского названа улица, на которой стоит наша школа.

Я помню! Я горжусь!

Арина Пирогова

Подвиг - это героический поступок, когда человек преодолевает свои возможности и совершает что-то, что не под силу обычному человеку.

В моем понимании подвиги совершают на войне. А во время Великой Отечественной войны подвиги совершали и в тылу.

По моему мнению, подвиг под силу в военное время людям, которые защищали нашу родину. Подвиги бывают трудовые и воинские. Вот мои дедушка с бабушкой Пацан А.А. и Гребеневич М.Н. совершили трудовой подвиг. Они работали детьми на полях, на фермах, в колхозе, их называли тружениками тыла!

Я горжусь подвигами родных людей!!!!

Евгения Гребеневич

Подвиг может быть любым: трудовым, героическим или отважным.

Как-то раз я и Арина совершили маленький подвиг: мы накормили сосиской голодного котёнка и спасли от смерти ещё одного котенка. Он залез на дерево и не мог слезть, мы помогли ему и прошлись по улице, спрашивая, чей это котёнок.

В годы Великой Отечественной войны в нашей семье мой прадед совершил подвиг. Он вместе с другом дошел до Берлина, участвовал во взятии города.

Мой дядя (старший брат папы) вместе с семьёй живёт в Берлине. Очень надеюсь, что, когда – нибудь я полечу в Германию, посмотрю Берлин. Места, где воевал мой прадед.

Я горжусь великим прадедом.

Сабина Орумбаева

Подвиг – это совершение какого - нибудь героического поступка, храбрости. Но не каждому подвиг под силу. Для одних подвиг – это пройти через пропасть по канату, а для других – улучшить жизнь другому. Поэтому трудно сказать, что же такое подвиг...

И все-таки, я считаю, что в жизни всегда есть место подвигу. Они совершались во все времена. Мне больше всего запомнились истории, связанные с подвигами в годы Великой Отечественной войны. Чаще всего медсестры под пулями выносили с полей сражений раненых, а врачи делали сложные операции. Люди совершали и совершают подвиги. Часто можно услышать истории о том, как врачи и медсестры буквально вытаскивают людей из того света, и возвращают им жизнь.

Подвиги совершают и пожарники. Они рвутся в огонь, чтобы спасти чью – то жизнь, помочь пострадавшим. Чаще всего эти отважные люди не задумываются о том, чем закончится сегодняшний выезд для тушения пожара. Главное – помочь тем, кто нуждается в их помощи сейчас. Так поступает на службе выпускник нашей школы Сатыбаев Канат.

На мой взгляд, подвиги будут совершаться и в другие времена. Люди жили, живут и будут жить, а это значит, что всегда будут возникать такие ситуации, в которых надо будет совершать какие-то особенные поступки, порой, даже и ценой своей жизни…

Эвелина Шлегель

Мир моих увлечений

В свободное время я чем - то занимаюсь. Дома я играю в шахматы с папой, мамой, братом и

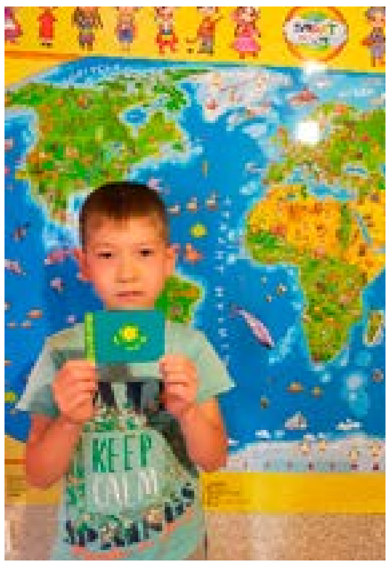

друзьями. Так я готовлюсь к районным соревнованиям по шахматам. А ещё я очень много готовился к МОДО, переживал. Меня поддерживали родители. 4 мая мы нормально сдали МОДО.

Я люблю играть, готовить уроки, особенно люблю математику. Читаю книжку со сказками по родной литературе. У нас в семье все читают. Папа получил грамоту за читающую семью.

В свободное время я смотрю телевизор, люблю смотреть с папой футбол. А ещё вместе с мамой я готовлю овощной салат, пиццу, пеку печенье. Ещё играю в тогыз кумалак, шашки.

Помогаю маме смотреть за младшими братишками, когда мама готовит. Нас в семье пять детей. Люблю кататься на велосипеде с другом или с папой наперегонки, это полезно для здоровья..

Вот так весело и интересно я провожу свободное время.

Әбілмансұр Амангелді,
4 а класс
Павловская СОШ
Успенский район

Газета Павлодарской областной детско-юношеской организации
Твой Мир
сенің әлемің
№№9-10
(390-391)
от 31 мая
2023 года

Слет волонтеров

Во Дворце школьников в рамках пилотного социального проекта «Шаги добра» состоялся областной слет «Я доброволец!» для волонтеров Павлодарской области.

Мероприятие было организовано Дворцом школьников имени М. М. Катаева совместно с ЮНИСЕФ и Национальной волонтёрской сетью Республики Казахстан. В слете приняли участие 14 команд.

В течение учебного года в рамках пилотного социального проекта «Шаги Добра» волонтеры Павлодарской области прошли обучение в «Школе волонтера» с опытными спикерами волонтерского движения ЮНИСЕФ и Национальной волонтёрской сети.

В практической части волонтерские отряды образовательных организаций выполняли домашние задания и работали по направлениям Социального волонтёрства «Qamqor», духовно-нравственного волонтерства «Asyl Mura» и экологического волонтёрства «Taza alem».

В ходе мероприятия были организованы творческие площадки. Гостями слета стали координаторы проекта #BeSafe, реализуемого Национальной волонтерской сетью и ЮНИСЕФ Гульжамиля Камарова и Аннель Амангельды, которые провели мастер-класс «Навыки успешной команды», «Расширение форм и методов работы волонтерского движения». А волонтеры Красного Полумесяца показали мастер-класс по оказанию первой помощи в чрезвычайных ситуациях.

Самые активные участники волонтерского движения, координаторы городов и районов и руководители волонтерских отрядов были награждены дипломами и подарками от ЮНИСЕФ.

Юные инспектора дорожного движения показали свои знания

Больше 120 школьников стали участниками областного слета юных инспекторов дорожного движения, который прошел 23 мая 2023 во Дворце школьников имени М.М.Катаева. В слете приняли участие 12 команд из школ области, победители районных и городских этапов.

Свои лидерские качества и умения продемонстрировали на этапе «Строевой смотр», где каждый отряд показал строевую подготовку. Знания в области правил дорожного движения юные инспектора демонстрировали в конкурсах «Знатоки правил дорожного движения» и «Юный регулировщик».

Одним из самых интересных этапов стал «Юный санитар», в котором участники оказывали первую медицинскую помощь в разных игровых ситуациях. Санитаров ждали пациенты с переломами, искусственными кровотечениями и другими травмами.

По результатам конкурса 3 место заняла команда города Экибастуза, 2 место - команда Щербактинского района. Победителем слета стала команда района Аккулы. Победители и участники были награждены дипломами и памятными подарками.

Встреча в рамках проекта «Путь к успеху»

18 мая 2023 года во Дворце школьников в рамках проекта «Путь к успеху» прошла встреча с представителями Торайгыров Университета.

Перед учащимися старших классов всегда стоит один жизненно важный вопрос: «Кем быть?» В наше время проблема выбора профессии приобретает очень важный смысл, так как жесткая конкуренция на рынке труда заставляет задуматься школьников и их родителей над этим вопросом. Верный ответ на него влияет на всю дальнейшую судьбу человека. Помочь молодым людям найти свое место в жизни и призвана профориентация.

Ученики 8-9 классов СОШГ № 9 города Павлодара и воспитанники студии «Қаламгер» Дворца школьников узнали от преподавателей и профориентаторов университета, как не ошибиться при выборе будущей профессии.

Преподаватели кафедры «Computer Science» Матаева Гульнара Канатовна, преподаватель Факультета Инжинерии Камила Жаниякызы, начальник отдела маркетинга Шокубаева Диана Курмангалиевна, методист отдела маркетинга Нурбекова Айдана Тлеукановна рассказали, на что обратить внимание подросткам при выборе профессии, об обучении в университете, об интересной студенческой жизни.

На встрече ребята посмотрели ролики про Торайгыров Университет, познакомились со всеми факультетами и специальностями университета.

В ходе встречи учащиеся получили раздаточный материал с полной информацией о направлениях обучения в Торайгыров Университете.

На встрече был менеджер IT School TOU Ерсаинов Мирас и студент факультета «Computer Science» Глушак Александр. Они рассказали, как получить востребованную профессию в сфере IT, SMM, мобилографии.

- Ребята, сейчас на рынке вы должны быть профессионалами, нужно показать себя в работе, учите языки, выезжайте в зарубежные страны для обмена опытом, я вам желаю учиться и ставить перед собой большие цели, - отметила Диана Шокубаева.

Гости ответили на многочисленные вопросы школьников, пригласили старшеклассников и их родителей на День открытых дверей, где будущие абитуриенты на мастер – классах смогут попробовать себя в тех профессиях и специальностях, по которым обучает университет.

- Встречи, которые проводятся в течение учебного года в рамках нашего проекта, всегда интересны. Профориентационные встречи - важный элемент в работе по самоопределению школьников. Встречи с людьми различных профессий помогают учащимся ориентироваться в мире профессий и правильно выбирать дальнейший путь обучения после окончания школы, - отметила организатор встречи Асем Аипова.

Экологический подход к работе педагогов Дворца школьников

С ноября 2022 года по май 2023 года во Дворце школьников имени М.М.Катаева проходил конкурс «Зеленый офис» среди

сотрудников. Цель конкурса: популяризация лучших экологических практик, ресурсосбережения зеленых офисов и корпоративных программ в области экологии.

Когда в офисе организован экологичный образ жизни, то это начинает влиять на всех. Люди начинают соблюдать правила эко и у себя дома, даже те, кто раньше этого не делал. Посетители, воспитанники Дворца школьников перенимают от педагогов пример бережного отношения к природе.

На протяжении учебного года сотрудники пяти отделов Дворца школьников должны были соблюдать правила экологичного образа жизни на рабочем месте, проводить экопросветительскую работу среди воспитанников кружков и студий, публиковать эко-действия сотрудников отдела на Инстаграм странице отдела, организовать сбор макулатуры и пластиковых крышечек, разработать и установить в учебных кабинетах наклейки-напоминания о необходимости экономии электроэнергии и воды.

По итогам конкурса 1 место занял отдел эстетического воспитания и развития «Білімпаз», 2 место - отдел науки и техники, 3 место - методический отдел.

Отдел эстетического воспитания и развития «Білімпаз» собрал наибольшее количество макулатуры - 123 кг! Все отделы показали экологическую ответственность, узнали много нового об экологии и способах экологичного образа жизни.

Средства от сдачи макулатуры, собранной во время конкурса «Зеленый офис», перечислены учащейся Иртышской СОШ № 3 Жумабаевой Мерей.

Встреча с сыном Героя Советского Союза Махмета Каирбаева

19 мая 2023 года в музее «Деды - ветераны, внуки - следопыты» Дворца школьников им. М.М. Катаева состоялась встреча с Муратом Махметовичем Каирбаевым, сыном Героя Советского Союза Махмета Каирбаевича Каирбаева.

На встрече присутствовали омбудсмены школ города Павлодара.

Мурат Махметович рассказал ребятам о жизни отца, его подвигах, представил книги о нем.

Школьники узнали, что Махмет Каирбаевич Каирбаев родился 1 января 1925 года в ауле Кулмырза Малдарского сельского округа Айгыржалской волости, бывшей Семипалатинской губернии. В 1941 году поступил на филологическое отделение Семипалатинского учительского института, но в январе 1942 года занятия прекращаются и студентов распускают по домам. С закрытием института, завершается его студенческая жизнь. Махмет возвращается в Семиярск и работает учителем в средней школе. Только после третьей попытки, военком направил его на учебу в Подольское военное артиллерийское училище, дислоцировавшееся в городе Бухаре. Окончившему училище с отличием Махмету присвоили звание на ступень выше, лейтенанта артиллерии. С апреля 1943 года лейтенант Каирбаев на Калининском фронте. 712-й истребительно противотанковый артиллерийский полк, в составе 17-й артиллерийской бригады был в резерве. Лейтенант Каирбаев состоял в должностях командира огневого взвода и командира батареи 76-мм орудий, был трижды легко ранен и один раз контужен. За образцовое выполнение заданий командования в борьбе с фашистскими захватчиками, в марте 1945 года ему присвоено звание Героя Советского Союза с вручением ордена Ленина и медали Золотая Звезда. Кроме этого, был награжден орденами Александра Невского, Отечественной войны 1-й и 2-й степеней, медалью «За отвагу». После службы занимал ответственные руководящие посты в Казахской ССР.

- Написать биографию своего отца меня побудили некоторые факты из его прожитой жизни. Ранее они были исключены по конъюнктурным соображениям, как не соответствующие партийным стереотипам людей без вредных и отрицательных привычек. Герои Советского Союза стали олицетворением по претворению политических лозунгов государства в практическую жизнь. Их биографии должны были соответствовать историческим событиям, - поделился Мурат Каирбаев.

- Память – это сохранившиеся воспоминания, хранящие следы былых событий, предметы, фотографии фронтовиков, литературные произведения. Наша задача - помочь создать объективную основу для воспитания патриотизма, уважения и преклонения перед подвигом народа в Великой Отечественной войне, формировать понимание исторической связи поколений, сопричастности к человеческим судьбам через историю, - отметила руководитель музея «Деды - ветераны, внуки - следопыты» Бахыт Беккожина.

Твой Мир
сенің әлемің
№№9-10
(390-391)
от 31 мая
2023 года

ЗА ЧАШКОЙ ЧАЯ

Интервью с директором гимназии № 3 для одаренных детей города Павлодара КУСПЕКОВОЙ КОРЛАН МАРАТОВНОЙ

С чего началась история вашего учреждения?

Гимназия №3 для одаренных детей начала свою историю в далеком 1957 году, когда 14 января 1957 года открылась новая школа – школа №3. Располагалась она в здании ПГПУ по улице С.Торайгырова . Первым директором стал Алексей Карпович Новокшанов.

Первые классы с углубленным изучением предметов открылись в 1968 году, и это стало началом пути к получению статуса школа для одаренных детей.

Как находите подход к современным ученикам?

Единственно верный путь, чтобы тебя понимали и поддерживали ученики – уважение его как личности, признание равенства в процессе обучения учителя и ученика.

3.С чего начинается личность воспитанника? Как воспитываете в них доброту, помогаете найти правильный путь в жизни?

Думаю, что личность воспитанника начинается с того момента, когда он начал говорить и ходить. В первый класс приходит ученик, знающий свои права, умеющий отстаивать свое мнение. В каждом ребенке заложены такие чувства, как доброта, отзывчивость, сострадание. Задача учителя и родителей не дать угаснуть им, своими поступками показывать, как должно себя вести с окружающим миром. Если у ребенка «внутри» заложены ответственность, доброта, стремление достичь благородных целей, есть знания, он дисциплинирован, трудолюбив, то он всегда найдет верный путь в жизни.

В чем секрет успешного преподавания. Каким должен быть учитель?

У каждого учителя свой сундучок приемов и методов обучения. Урок будет успешным при условии проявления учеником интереса к учебе. Самое главное для учителя, я считаю, развить мотивацию к образованию у школьника и вооружить ребенка технологией добывания знаний.

Учитель должен уметь видеть в детях только хорошие качества, всегда протягивать руку помощи.

Успех школы – успех воспитанников. Кем вы гордитесь?

Да, действительно, славу школе приносят ученики. Я горжусь всеми своими выпускниками. Они радуют меня тем, что сумели найти свою дорогу жизни, трудятся на благо общества, воспитывают детей, покоряют новые вершины профессии. И это здорово!

Несомненно, получить медаль за отличную учебу - тоже успех. Много ли у вас медалистов?

В этом учебном году гимназию заканчивают 5 претендентов на знак «Алтын белгі» и 3 ученика на аттестат с отличием.

Мы переживаем, за каждого из них, ведь им предстоит подтвердить свои знания на экзаменах. Не секрет, что бывают случаи, когда не удается отстоять отличный аттестат. Помогаем сохранять желание завершить школу на отлично, стараемся вселять уверенность в собственных силах, ну и, конечно же, дополнительные занятия, консультации.

А какие есть победы школы в целом? В каких конкурсах участвуете, где удается проявить себя наиболее успешно?

В этом году гимназия завоевала титул «Лучшая олимпийская команда» по предметам гуманитарного цикла, показал 100% качество знаний на республиканской олимпиаде, входит в число 100 лучших школ республики,

ученики стали призерами республиканского конкурса по робототехнике. Список побед можно продолжать и продолжать, так как ребята участвуют как в олимпиадах, так и в разноплановых интеллектуальных и творческих конкурсах, спортивных соревнованиях. И везде становятся победителями и призерами, что говорит о талантливости каждого ученика гимназии. Нашим гимназистам по плечу любые соревнования.

Какие у вашей школы есть известные выпускники?

В числе наших выпускников Асхат Оралов, министр культуры и спорта, Нуржан Ашимбетов, депутат сената, Адлет Жаксыбай, руководит в США IT – компанией, Мон Элина, кандидат наук, известный певец Мальцагов Ринат. Кстати, выпускниками гимназии являются известные педагоги области Шатун Валентина Сергеевна, Рыжкова Людмила Васильевна. Можно еще долго перечислять наших выпускников, ведь за 67 лет гимназия выпустила более тысячи выпускников.

Приходят ли в школу выпускники, спустя десятилетия?

Конечно, как только приезжают в город, все стараются зайти в школу увидеть свою «Алма матер». Такие встречи очень полезны нам, ведь мы с первых уст узнаем историю школы разных времен, это своего рода источник информации о становлении и развитии гимназии. Приятно, что мы слышим только восторженные отклики об учителях и школе.

Если говорить о династиях. Есть ли у вас педагогические династии? Или, быть может, выпускники приводят в стены школы уже своих детей?

Да, есть. В гимназии работает дочь нашего педагога - ветерана Цхай Евгения Олеговна. По стопам родителей стали учителями Костюк Елена Викторовна, Рыбакова Елена Евгеньевна. Что касается выпускников, то гимназию заканчивали в разное время семьями, стремятся к тому, чтобы дети обучались именно в гимназии. Есть семьи, где 5 и более детей закончили наше учебное заведение и теперь здесь учатся уже внуки.

Как родители участвуют в жизни школы?

Родители – наши первые помощники, и за это я им очень благодарна. Без них не проходит ни одно мероприятие. Даже проводят с нами уроки по темам, которые напрямую связаны с их специальностью. Спорт, праздники, конкурсы, подготовка к олимпиадам – все это вместе с родителями.

Какие советы вы бы дали родителям, как они могут грамотно помочь своему ребенку в учебе?

Самое главное – верить в способности своего ребенка. Необходимо помочь ему выработать свою образовательную траекторию, не навязывать свою желания, а дать возможность попробовать себя в спорте, науке, творчестве, изобретательности и тд. Нужно учиться вместе с ним, помогать в решении домашних задании до тех пор, пока он не «окрепнет» и будет готов к самостоятельному обучению.

Какие планы на ближайшее время?

Планов много. Надеюсь, что смогу из реализовать.

Есть ли у вас мечта? Расскажите о ней?

Да. У каждого человека есть мечта. Мечта, по сути, цель к которой стремишься. Что касается школы – чтобы построили пристройку к гимназии, которая нам нужна. Это мечта всего нашего коллектива.

Ваше пожелание выпускникам.

Чтобы реализовали в жизни свои мечты, чтобы их понимали близкие люди и друзья, нашли свою профессию, были здоровы духом и телом, были любимы и любили. Я думаю, в этом секрет счастья.

Спасибо!

Газета Павлодарской областной детско-юношеской организации
Твой Мир
сенің әлемің
№№9-10
(390-391)
от 31 мая
2023 года

СТРАНИЦЫ ИСТОРИИ

Знаменательные и памятные даты Республики Казахстан на 2023 год

МАЙ

1 – 100 лет (1923–1999) со дня рождения писателя–прозаика, члена Союза писателей Казахстана Раимкула Ауталипова http://map.

pavlodarlibrary.kz http://pavelskaz.ru

1 – 85 лет (1938) со дня рождения ученого–математика, доктора физико– математических наук, профессора, академика Академии социальных наук РК, Почетного гражданина Лебяжинского района, ветерана труда Мейрама Хамитовича Хамитова https://tou.edu.kz

3 – 100 лет (1923–1983) со дня рождения Героя Советского Союза Ивана Назаровича Кудина http://erlik.pavlodarlibrary.kz

4 – 30 лет (1993) со дня переименования Краснокутского района в Актогайский https://ru.wikipedia.org

4 – 30 лет (1993) со дня переименования города Ермака в Аксу https:// ru.wikipedia.org

5 – 70 лет (1953) со дня рождения профессора, директора ОЦНТ и КДД «Шанырак» (2002–2015 гг.), Заслуженного деятеля культуры РК, Почетного гражданина Актогайского района Ермурата Ны-

катовича Тлегенова http://esim.pavlodarlibrary.kz

9 – 55 лет (1968) со дня открытия Дворца культуры металлургов в г. Павлодаре (ныне областной казахский музыкально–драматический театр имени Ж. Аймаутова) https://turistpavl.ucoz.ru

9 – 75 лет (1948) со дня открытия в г. Павлодаре памятника воинам Советской Армии, умершим от ран в Павлодарском эвакогоспитале https://cbspvl.kz http://arhiv.pavlodar.gov.kz

13 – 95 лет (1928–1991) со дня рождения ученого, педагога, кандидата педагогических наук, отличника народного просвещения КазССР Габдул– Ухахапа Садвакасовича Капенова https://ppu.edu.kz

13 – 85 лет (1938) со дня рождения ученого–историка, доктора исторических наук, профессора, проректора по научной работе КазГосЖенПИ (1992–1999 гг.) Адильхана Нургалиевича Кудайбергенова https:// online.zakon.kz

14 – 95 лет (1928–2000) со дня рождения поэта, краеведа, журналиста Сергея Алексее-

вича Музалевского http://map.pavlodarlibrary.kz

15 – 95 лет (1928–2020) со дня рождения ученого–языковеда, доктора филологических наук, профессора, академика Казахстанской академии педагогических наук, Заслуженного деятеля науки КазССР, Отличника образования КазССР, Почетного работника образования РК, Заслуженного деятеля наук РК Нуржамал Оралбаевны Оралбаевой https:// ru.wikipedia.org

16 – 85 лет (1938) со дня открытия гимназии для одаренных детей имени Абая http://abai–gymnasium.edu.kz

19 – 110 лет (1913–1994) со дня рождения ученого–металлурга, доктора технических наук, академика НАН РК, Заслуженного деятеля науки КазССР Ибрагима Абильгазиевича Онаева https://patentdb. ruhttps://www.inform.kz

25 – 80 лет (1943–2014) со дня рождения актера, педагога, Заслуженного деятеля культуры РК, артиста разговорного жанра филармонии г. Павлодара, директора областного казахского музыкально–драматического театра имени Ж. Аймауытова (1990–1997 гг.) Бектаса Титаевича Тапалшинова http://esim.pavlodarlibrary.kz

27 – 90 лет (1933–2001) со дня рождения поэта, члена литературного объединения имени П. Васильева, члена Союза писателей Казахстана Игоря Минакова http://dialog.pavlodarlibrary.kzhttps://pavon.kz

Май – 175 лет (1848) со дня проведения первой Ботовской (Куяндинской) ярмарки https://ru.wikipedia.org https://e–history.kz

Май – 85 лет (1938) со дня образования Государственного архива Павлодарской области http://www.arhiv.pavlodar.gov.kz

Май – 50 лет (1973) со дня образования Павлодарского областного совета охраны памятников (ныне комиссия по охране памятников истории и культуры Павлодарской области) https://www. oblmaslihat.pavlodar.gov.kz

Май – 35 лет (1988) со дня образования образцового фольклорного ансамбля «Русские узоры» http://collegy.ucoz.ru

Май – 15 лет (2008) со дня открытия уйгурского этнокультурного объединения Павлодарской области http://www.ankpvl.kz

ИЮНЬ

1 – 75 лет (1948) со дня рождения журналиста, Заслуженного деятеля культуры РК, члена Союза журналистов РК, Почетного гражданина г. Павлодара Галии Кусаиновны Балтабаевой https://old.elorda. infohttps://vechastana.kzhttps://ruh.kz

1 – 95 лет (1928–2003) со дня рождения государственного и общественного деятеля, депутата Верховного Совета СССР 9–го и 10–го созыва, Почетного гражданина Павлодарской области Амануллы Габдулхаевича Рамазанова https://ru.wikipedia.org

9 – 45 лет (1978) со дня введения в строй ТОО «Павлодарский нефтехимический завод» https://www.pnhz.kz

9 – 220 лет (1803–1857) со дня рождения польского поэта, путешественника, этнографа, исследователя Павлодарского Прииртышья Адольфа Михайловича Янушкевича https://ru.wikipedia.orghttps://assembly.kz

10 – 85 лет (1938) со дня рождения художника, скульптора, члена Союза художников Казахстана Кокена Ертаевича Темиргалиева http://esim. pavlodarlibrary.kz

12 – 130 лет (1893–1966) со дня рождения русского ученого-палеонтолога, исследователя Павлодарского Прииртышья Юрия Александровича Орлова https://ru.wikipedia.org

18 – 30 лет (1993) со дня присвоения Павлодарской областной больнице имени Галыма Султанова http://salauatty.pavlodarlibrary.kz https:// oblmedical.kz

19 – 100 лет (1923–1997) со дня рождения ученого–филолога, доктора филологических наук, профессора Евгения Александровича Седельникова https://shafer.pavlodar.com

25 – 95 лет (1928–1976) со дня рождения журналиста, акына–импровизатора Муксихана Заитова http://esim.pavlodarlibrary.kz

Июнь – 30 лет (1993) со дня переименования улицы Куйбышева в улицу Торайгырова https://2gis.kz

Июнь – 50 лет (1973) со дня ввода в эксплуатацию Павлодарского химического завода (ныне АО «Каустик») https://caustic.kz

Источник: «Знаменательные и памятные даты Павлодарской области на 2023 год»
КГУ «Областная универсальная научная библиотека им. С. Торайгырова»

Твой Мир
сенің әлемің
Газета Павлодарской областной детско-юношеской организации

№№9-10
(390-391)
от 31 мая
2023 года

Адрес редакции:
Республика Казахстан, 140000, г.Павлодар, ул. М.Жусупа, 27, каб. № 232
Телефон редакции:
8 (7182) 32-82-63,
twoi_mir@mail.ru

Учредитель:
Общественная организация ОДЮО

Гл. Редактор
А. Аипова

Редакторы:
А. Аипова
Т. Суворова

Дизайнер:
А. Сюендыкова

Периодичность выхода:
1 раз в месяц

Выпускающий детский редактор:
Нурия Тукебаева

Территория распространения - Павлодарская область. Собственник и учредитель: ОО «Областная детско-юношеская организация Павлодарской области». Газета зарегистрирована в Министерстве культуры и информации Республики Казахстан. Регистрационное свидетельство о постановке на учет средств массовой информации №7917-Гот12.12.2006 г.

Құрметті балалар жаз мезгілін қызықты өткізем десеңіздер, Оқушылар сарайының «Джуманджидегі демалыс» жазғы күндізгі лагеріне шақырамыз!

Дорогие ребята, хотите провести незабываемое лето? Приглашаем Вас в летний лагерь Дворца школьников!